

Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana Chilongole

Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana ndo chimwe cha vitabu vine viwele mli ilagano lya sambu vilingusima mbuli ya ukomu wa Yesu Kilistu. Chila chimwe changuchemigwa Injili ilinguzeleka kota Mbuli Inojile. Navyandichigwa na Matei na Malichi na Lukasi na Yohana, hala Yesu loyabagame. Hanji yandichigwa na mtumigwa Yohana kuli mhela wa makumi tisa kulawila Yesu loyavumbuche. Hanga chitabu hachilingulonga kota Yohana ndo yandiche, vila yandichigwe naiwhana na zila baluwa za mwaluko na za keli na kadatu zandichigwe na Yohana. Wandiche katali ng'hatu walonga kota Yohana nakekala kuli muji wa Efeso, ahyo yangujesigwa kota na chitabu acho nachandichigwa ako Efeso.

Yohana kangulonga kota chiwalo cha kwandika chitabu achi ndo kuwatanza wanhu wakunde kota Yesu ndo Kilistu, mwana wa Nguluwi yawele mkomu (20:31). Kwa kukunda ako hetwe towa na ukomu kwa itagwa lyake. Chitabu nachandichigwa kwa weng'ha Wayahudi na hawawele Wayahudi. Mbuli Inojile yandichigwe na Yohana yavinji kuli zila injili zinji zidatu. Nakandika menji ga vinduzanduza vyoyaditile Yesu na handiche menji ga nhelo zoyali yolangusa. Madito ganji kota kubatizigwa kwa Yesu na kujezigwa kugunuche, hakwandichigwe mlitchitabu chino.

Gali Mgati;

Yohana kangwandika Mbuli Inojile kuli sula ya 1:18.

Hamba kangwandika vinduzanduza vinji vyoyaditile Yesu (1:19-12:50).

Hamba kangusima madito menji kuli ukomu wa Yesu, gahilichile kuli kubagama kwa heye na kuzilipuka kwa heye (13:1-20:31).

Yohana kangugomanya Mbuli Inojile kuli sula ya 21 kwa kulonga Mbuli ya Yesu kulawila kwa wanhu hala loyazilipuche na hamba chiwalo cha heye kwandika chitabu.

Luzi lulingigala ukomu

¹ Aho mwaluko kwali na yumwe yochemigwa Luzi, na heye luzi yali hamwe na Nguluwi, na heye Luzi yali Nguluwi. ² Kulawa mwaluko Luzi yali hamwe na Nguluwi. ³ Kwa kukolela heye, vinhu vyengha navilumbigwa. Kuduhu chinhu ne chimwe chilumbigwe kuduhu heye. ⁴ Heye nayali mwaluko wa ukomu, na auno ukomu wali lumuli lwa wanhu. ⁵ Na lumuli alo lwangumwesela kutitu, na ako kutitu kulemwela kuusuma.

⁶ Nguluwi nakamlajiza munhu yumwe, itagwa lyake Yohani. ⁷ Ayo nakoya yawalonjele wanhu weng'ha mbuli za alo lumuli, wanhu weng'ha wahuliche ulonzi wa heye na wakunde. ⁸ Heye hawele alo lumuli, ila nakoya hela kuwalonjela wanhu mbuli ya alo lumuli. ⁹ Alu ndo lumuli lwa kukomya ng'hatu, lumuli lulinguya kuli isi na kuwamulichila wanhu weng'ha.

¹⁰ Lelo Luzi yali mu isi, na kukolela heye Nguluwi nakalumba isi, ila wanhu wa isi nahawamkundile heye. ¹¹ Nakoya hali isi ya heye yuye, ila wanhu wali hali isi hake hawambochele. ¹² Ila wala wanhu wambochele na wamkundile, nakawapa ludali lwa kuwa wana wa Nguluwi. ¹³ Hawali wana wa Nguluwi kwa nyhala za chiwunhu, kahi kwa ludali lwa lukuli na ligano lya munhu,

ila kwa heye yawaditile wana wa Nguluwi kwa danda ya heye.

¹⁴ Na heye luzi kawa munhu na kikala kwa hetwe. Na hetwe tuwona ukulu wa heye, ukulu wa heye yawele Mwana yaliyeka wa Mhaza, kamema isungu na kukomya.

¹⁵ Yohani nakawalonjela wanhu mbuli ya heye, nayali yochemelela yolonga, “Ayu ndo ndalindilonga hala hon-donjile, ‘Kanguya munhu yumwe hambele hangu, yawele mkulu kwa heni, kwa vila nayalibaha heni sinavumbuka.’”

¹⁶ Kwa winji wa isungu lyake, hetwe tweng’ha tubochela kunoga kwa heye. ¹⁷ Nguluwi katupa Malajizo kukolela Musa, ila Yesu Kilistu katugalila kunoga kwa heye na kukomya. ¹⁸ Kuduhu munhu yamuwene Nguluwi mhela woneche ula. Mwanage yaliyeka, yewhanile na Nguluwi, yawele hamwe na Mhaza, ayo ndo yatuditile tumzele Nguluwi.

Ulolezi ya Yohani Mbatiza

(Matei 3:1-12; Malichi 1:1-8; Lukasi 3:1-18)

¹⁹ Na awu ndo ulolezi Yohani nayaulavile mhela vilongozi wa Wayahudi kula Yelusalemu loyawalajize watambika wa Walawi kwa heye wamuuze, “Hegwe kwa whaani?”

²⁰ Yohani nahalemile kwidichila goyauzigwe, ila heye kalonga yodamla, “Heni siwele Kilistu Mlohozi.”

²¹ Baho wamuuzi, Lelo, hegwe kwa whaani? Hegwe uli Eliya?

Kawedichila, Hebu. Heni siwele Eliya!

Wamuuzi, Lelo hegwe kwa Mloli?

Heye kedichila, Hebu!

²² Ahyo wamuuzi, “Lelo kwa whaani? Kwangulonga ndaze kwa hegwe gwegwe? Tulongjele leka tuwahilusile ko kowutulajize goukwidichila.”

²³ Yohani kawedichila, “Heni ndo yula mloli Isaya yalonjile mbuli za heye kuta, ‘Lizi lya munhu lyanguhulikwa haguuche, mgongomanyileni Mkulu nzila ya heye!’ ”

²⁴ Awo wanhu wali watumigwa na chikundi chichemigwe Mafalisayo. ²⁵ Hamba wamuuza Yohani, “Wone hegwe huli Kilistu Mlohozi na huwele Eliya na huwele mloli wa Nguluwi, lelo Iekachoni kwangubatiza wanhu?”

²⁶ Yohani nakedichila, “Heni ndangubatiza kwa mazi, ila hali hemwe kabaho yumwe yo hamzelele. ²⁷ Kulawa heni kanguya yunji hambele hangu, na heni siganigwa hebu kudohola ng'hweso za makwamba ga heye.”

²⁸ Geng'ha aga nagalawila akula Besania, kumwambu kwa lwanda lwa Yolodani, Yohani koyali yobatiza wanhu.

Yesu ndo Mwana Ing'holo wa Nguluwi

²⁹ Mitondo iyage, Yohani nakamona Yesu yokuya koyali, kata, Mlole, “Mwanaing'holo lya Nguluwi, yalingusa gehile ga wanhu wa isi yeng'ha! ³⁰ Ayu ndo munhu nandonjile mbuli za heye hala hondonjile, ‘Kanguya munhu kumbele kwa heni, yawele mkulu kwa heni, kwa vila nayalibaha heni sinavumbuka!’ ³¹ Heni hano nasimzelele, ila mbuya kuwabatiza kwa malenga leka wanhu wa Izilaeli wamzele.”

³² Yohani kalavya ulolezi wa heye kalonga, “Nandimona Muhe Yelile yodulika kota ng'hunda kulawa kilanga ikwima kumutwi kwa heye. ³³ Heni nasimzelele, ila yula Yanhumile heni ndiwabatize wanhu kwa malenga nandonjela, ‘Munhu yula youmona Muhe Yelile yomlagalila kulawa kilanga na kikala mchanya hake, ayu ndo yobatiza kwa Muhe Yelile.’ ³⁴ Heni ndimona na kukunda kuta ayu ka Mwana wa Nguluwi.”

Walanguswa wa mwaluko wa Yesu

³⁵ Hamitondo, Yohani yali yemile na Walanguswa wa heye weli. ³⁶ Vyowamuwene Yesu yokola, kalonga, “Mlole! Ayu ndo Mwanaing'holo wa Nguluwi!”

³⁷ Awala walanguswa weli nawamhulika Yohani yolonganga ago, wamuwinza Yesu. ³⁸ Lelo Yesu nakahinduka, na loyawawene awo walanguswa womuwinza heye, kawauza, “Mwangupala choni?”

Hewo nawedichila, “Labi, kwangikala kohi?” (Labi mina yake mlangusa). ³⁹ Yesu nakawalonjela, “Muye, na hemwe mohona.” Hewo walanguswa wamuwinza, wahona honhu hoyali ngikala, wawasa na heye zuwa alyo. Yali ifichile saa kumi matinazo.

⁴⁰ Andeleya, mng'holoze Simoni Petili, yali yumwe wa awo weli wamhuliche Yohani yolonganga ago, ahyo wamuwinza Yesu. ⁴¹ Andeleya vyoyamfichile mkulugwe, Simoni, kamlonjela, “Tumona Kilistu Mlohozi.” ⁴² Hamba kamwigala Simoni kwa Yesu.

Na heye Yesu kamlola Simoni, nakamlonjela, “Itagwa lyako ni Simoni mwana Yohani. Ila kulawa sambu kochemigwa Kefa.” Chigiliki itagwa Petili lilinguzeleka kota italawe.

Yesu kanguwachema Filipino na Natanaeli

⁴³ Zuwa liyage Yesu nakalapa yalute Galilaya. Kamfika Filipino nakamlonjela, “Umbinze.” ⁴⁴ Filipino yali mwenyeng'haye wa Betisaida, muji yoyalingikala Andeleya na Petili. ⁴⁵ Na heye Filipino nakamfika Natanaeli, nakamlonjela, “Natumona munhu Musa yamwandiche mchitabu cha Malajizo, na waloli, Yesu mwana wa Yusufu, wa Nazaleti.”

⁴⁶ Natanaeli kamuza Filipino, “Ahi chinhu chinojile choweza kulawa Nazaleti?”

Filipo kamwidichila, “Uye ulole.”

⁴⁷ Yesu vyowamuwene Natanaeli yokuwa kwa heye, kasima mbuli za heye zeng'ha, nakawalonjela, “Mlole, ayu ndo Muizilaeli ng'hatu, kuduhuli udesi mgati mwake.”

⁴⁸ Natanaeli kamuuzwa Yesu kalonga, “Kunzela ndaze heni?”

Yesu nakamwidichila, “Nandikona ahala nalowikale hasi hali igodi lya msada, lonaung'hali chemigwa na Filipino nandikona.”

⁴⁹ Natanaeli kedichila, Mlangusa, hegwe ndo Mwana wa Nguluwi! Kahi uli Mndewa wa Izilaeli.

⁵⁰ Yesu nakamlonjela Natanaeli kalonga, “Kwangukunda kwa vila ndikulonjela nandikona hasi hali igodi lya msada? Kogona makulu kusinda aga.” ⁵¹ Yesu nakalutilila kuwalonjela hewo kalonga, “Ndanguwalonjela ndikomya, mokona kilanga kugubuka na wahilisi wa kilanga wa Nguluwi wokwina na kudulika ha Mwana wa Munhu.”

2

Mnvina ya kuhesa ako Kana

¹ Zuwa lya kadatu kwali na mnvina ya munhu yohesa ako Kana Galilaya, na mayake Yesu yali baho. ² Heye Yesu yali yalalikwe kuli mnvina ya kuhesa hamwe na walanguswa wa heye. ³ Divai vyoimalile, mayake Yesu kamlonjela mwanage kalonga, “Wahela divai.”

⁴ Yesu nakamwidichila mayake kalonga, “Mamo leka-choni ulingundonjela mbuli ino, mhela wa heni hainoya.”

⁵ Mayake Yesu nakawalonjela wakolamijito kalonga, “Choyowalonjela kukola, mkole hihyo.”

⁶ Baho kwali na mibiga sita ja maganga, ibiga limwe lyali lihega kuwika madebe meli au gadatu. Jali jiwichigwe aho kwa mbuli ya kihendo cha Wayahudi cha kihovuga. ⁷ Yesu nakawalonjela awala wanhu wali wotanza ahala honhu

kalonga, “Mjele malenga aji mbiga jimeme.” Wawika malenga mli mibiga mbaka jimema. ⁸ Hamba kawalonjela, “Lelo deheni mumgalile mkulu wa mvina aino.” ⁹ Mkulu wa mnvina nakagajeza ago malenga gagaluche kuwa divai. Heye nahavizelele koilawile, ila wala vitumagwa wadehile gala malenga nawavizela. Mkulu wa mvina kamchema mkasano, ¹⁰ nakamlonjela, “Chila munhu kagugongomanya Divai inojile ilongole, na wone wanhu wawe wagalile, ndo kangulavya aila ihile. Leka hegwe kuwika ujimbi inojile mbaka samb!”

¹¹ Yesu nakadita ulajilo awu wa mwaluko ako Kana, mli isi ya Galilaya. Ako nakalajila ukulu wa heye, na walanguswa wa heye wamkunda.

¹² Ago logapulute, Yesu nakadulika hamwe na mamo wa heye, wang'holoze na walanguswa wa heye. Waluta Kapanaumu, kula nawekala kwa mazuwa mado.

Yesu kangwijila mung'handanda wa Nguluwi

(Matei 21:12-13; Malichi 11:15-17; Lukasi 19:45-46)

¹³ Mnvina ng'hulu ya Pasaka ya Wayahudi yali habehi. Ahyo Yesu nakaluta Yelusalemu. ¹⁴ Loyenjille mli Ng'handanda ya Nguluwi, nakawafika wanhu woguza misenga na ming'holo na ng'hunda, na kwali wanhu waji wali wovunza sendi wachikale muli visanya jawo. ¹⁵ Baho kabota ng'hobwa ya isali, kaluka kuwawinga wanhu weng'ha na misenga na ming'holo jawo hanze ha Ng'handanda ya Nguluwi. Kagwisa visanya ja awala wavunza sendi na kuboholanga sendi zawo. ¹⁶ Nakawalonjela wala waweleguza ng'hunda kalonga, “Muuse vinhu avi aha. Mleche kugalula ng'handanda wa Mhaza wa heni kuta soko!” ¹⁷ Awala walanguswa wakumbuchila Maandiko Matakatifu gangulonga, “igano lyangu kwa ng'handanda ya hegwe kong'hopola.”

¹⁸ Wayahudi wamwe nawamuuzwa Yesu, “Kodita chin-duza nduza chachi, kutulajila kuta kwanayo hachi ya kudita aga?”

¹⁹ Yesu nakawedichila kawalonjela, “Beneni ng'handanda ino ya Nguluwi na heni ndoizenga kwa mazuwa gadatu.”

²⁰ Wayahudi nawalonga, “Ng'handanda ayi ya Nguluwi naizenjigwa kwa mihela makumi gane na sita. Hegwe koizenga ndaze kwa mazuwa gadatu hela?”

²¹ Ila ng'handanda yali yolonga Yesu yali lukuli lwake. ²² Loyazilpuche kulawa koyatiligwe, awala walanguswa wakumbuchila nagoyalonjile Yesu. Ahyo nawakunda Maandiko Matakatifu na luzi loyalonjile Yesu.

Yesu kazizela nhumbula za wanhu weng'ha

²³ Yesu loyalutile Yelusalemu kuli mnvina ya Pasaka, wanhu wenji nawamkunda wawene ulajilo wa vinduzanduza vyoyaditile. ²⁴ Ila Yesu hali yowakunda kwa vila nakawazela weng'ha. ²⁵ Nahaviganile kulonjelwa choneche kuli mbuli za wanhu kwa vila nakagazela goya galimgati mwa nhumbula za hewo.

3

Yesu na Nikodemo

¹ Kwali na Mkulu yumwe wa Wayahudi, itagwa lyake lyali Nikodemo. Mkulu ayu nayali mli chilundo cha Mafal-isayo. ² Nechilo imwe nakaluta kwa Yesu na kumuuzwa, “Mlangusa, tuvizela kota hegwe uli mlangusa yatumigwe na Nguluwi, kwa vila kuduhu munhu yolajila viduzanduza kota vyoudita hegwe wone hawele na ludali lya Nguluwi.”

³ Yesu nakedichila, “Ndanguwalonjelani ndikomya, kuduhu munhu yowona Undewa wa Nguluwi mbaka yavumbuche lwa keli.”

⁴ Nikodemo nakauza, “Yowa ndaze munhu mkulu yavumbuche lwa keli? Hambi koweza kwinjila kuli munda wa mayake ndo yavumbuche lwa keli!”

⁵ Yesu nakamlonjela, “Ndanguwalonjelani ndikomya, kuduhu munhu yokwinjila kuli Undewa wa Nguluwi wone havumbuche kwa malenga na kwa Muhe Yelile. ⁶ Munhu kovumbuka chilukuli na Mhaza wa heye na mayake, ila kovumbuka kwa Muhe Yelile. ⁷ Uleche kijesa vyondikulongjele kota igana mvumbuche lwa keli. ⁸ Mbeho iputaga kweng'ha kota vyoilingugana, hegwe kohulika lizi vyoidita, ila kowa huvizelele kota koho koulawila na koho kouluta. Ahi ndo vyoili kwa munhu yaleligwe kwa Muhe Yelile.”

⁹ Nikodemo nakamuza, “Mbuli azi zowa ndaze?”

¹⁰ Yesu nakedichila, “Hegwe uli mlangusa mkulu ahano Izilaeli ila hugazelele agano? ¹¹ Ndangukulongjela ndikomya, twangulonga agala tugazelele na twangulonga ulolezi kwa agala tugawene, ila kuduhu munhu yowakola lupichi kubochele aga tutumigwe. ¹² Wone hamkundile hondiwalonjele mbuli za isi ino, hambu mokunda ndaze hondiwalonjela mbuli za kilanga? ¹³ Kuduhu munhu yalutile kilanga ila heye Mwana wa Munhu, yaduliche kulawa kilanga.”

¹⁴ Kota vila Musa vyowenule izoka lya shaba akula kugunuche, hiho yowa kuli Mwana wa Munhu kokwinuligwa kuchanya, ¹⁵ leka munhu yoneche yomkunda yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. ¹⁶ Nguluwi nakawagana wanhu wa isi, mbaka kamigala Mwanage yaliyeng'ha leka chila munhu yomkunda yaleche kubagama ila yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. ¹⁷ Nguluwi hamwigale Mwanage kuli isi leka yawataguse wanhu, ila kamigala yawalohole.

¹⁸ Munhu yoneche yamkundile Yesu kahela utaguso, ila munhu yohomkunda, mina katagusigwa, kwavila kalema kumkunda Mwana yaliyeng'ha wa Nguluwi. ¹⁹ Utaguso awo ndo uno. Lumuli luya kuli isi yeng'ha ila wanhu nawagana kutitu woleka lumuli, kwa vila madito gawo geha. ²⁰ Chila munhu yalingudita gehile kangulema lumuli, nahokuya kuli lumuli mina halingugana gehile ga heye goneche. ²¹ Leka munhu yoneche yalingudita ga kukomya galingumnojeza Nguluwi koyaga kuli lumuli, leka madito ga heye goneche gaditigwa kwa kumtogola Nguluwi.

Yesu na Yohani Mbatiza

²² Kumala kwa ago, Yesu nakafika mkoa wa Yudeya hamwe na walanguswa wa heye. Nakekala ako hamwe na hewo hado, yowabatiza wanhu. ²³ Yohani na heye yali yobatiza wanhu ako Ainoni, behi na Salemu, mina ako kwali na malenga menji. Wanhu nawaluta kwa heye, na heye nakawabatiza. ²⁴ Muhela awo Yohani nayang'hali hindilwa mchinwengho.

²⁵ Kitwanza nakulawila hagati kwa wamwe wa walanguswa wa Yohani na Myahudi yumwe kuli chihendo cha kihovuga leka wamlande Nguluwi. ²⁶ Walanguswa awo nawamlutila Yohani na kumlonjela, “Mlangusa, yula munhu yawele hamwe na hegwe kumwambu kwa Yolo-dani, na hegwe ulonjile mbuli za heye, sambi na heye kangubatiza, na wanhu weng'ha wangu-luta kwa heye!”

²⁷ Yohani nakamlonjela, “Munhu howeza kuwa na chinhu wone hapeligwe kulawa kilanga. ²⁸ Na hemwe namwe moweza kulavya ulolezi kota nandong, ‘Heni siwele Kilistu Mlohozi, ila nhumigwa leka ndimlongole!’ ²⁹ Mkasano wa heye mzenjele, ila mganwa wa mzenjele, yalingwima na kuhulichiza, kasechelelaga hoyohulika

mzenjele yolongwa. Ndo usangalalo wa heni vyowenele. ³⁰ Imgana heye yazidi kuwa na ukulu, na heni ndiwe mdodo.”

Yalinguya kulawa kilanga

³¹ Munhu yawele nguya kulawa kilanga ka mkulu kwa weng'ha, yalingulawa kuli isi ndo wa isi, na hulongaga mbuli za isi. Ila yalinguya kulawa kilanga mkulu kusinda weng'ha. ³² Heye kalongaga gala goyawene na kugahulika, ila kuduhu ne munhu yalingukunda usenga wa heye. ³³ Ila munhu yoneche yalingukunda usenga wa heye kangukangaza kuta Nguluwi kangukomya ng'hatu. ³⁴ Yula yatumigwe na Nguluwi kangulonga ulonzi wa Nguluwi, mina Nguluwi kampaga munhu Muhe wa heye kulihela mmbaka. ³⁵ Mhaza kangumgana Mwana wa heye na kangumpa vinhu vyeng'ha mmoko mwake. ³⁶ Yalingumkunda Mwana kanawo ukomu wa mazuwa gose, yohambe yamkunde Mwana howa na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na heye kopona kuli kuzudila kwa Nguluwi.

4

Yesu kangudawala na mdala wa Samalia

¹ Mafalisayo nawahulika kota, Yesu kangikala yowapata na kuwabatiza walanguswa wenji kusinda Yohani. ² Heye Yesu nayali hambe yabatize wanhu, walanguswa ndo wali wobatiza wanhu. ³ Yesu vyoyahuliche ago gowaliwolongwa wanhu, koka Yudeya nakahiluka Galilaya. ⁴ Loyali yoluta mnzila naimgana yakolele Samaliya.

⁵ Lelo loyafichile Sukali, muji umwe wa Samaliya, habehi na mgunda wa Yakubu nayampele mwanage Yusufu. ⁶ Honhu aho hali na ideho lya Yakubu. Yesu

vyoyali yatochile kujenda, kekalisa hanyi hafungo ha ideho. Yali iluta saa sita nemisi.

⁷ Baho koya mdala wa Samaliya kudeha malenga. Yesu nakamlonjela, “Umhe malenga ning'hwe.” ⁸ Mhela awo walanguswa wa heye nawaluta kuli muji kugula ndiya.

⁹ Yula mdala Msamalia nakalonga, “Hegwe kwa Myahudi na heni nda Msamaliya, iwa ndaze kwangundanda malenga ga kung'hwa?” Kwa vila Wayahudi na wasamaliya hawahangaga vinhu.

¹⁰ Yesu nakamwidichila, “Hegwe na uvizele choyokupa Nguluwi, na munhu wachi yalingukulanda malenga, na wahamlandile heye malenga galingigala ukomu naya-hakupele.”

¹¹ Mdala yula kamuuza, “Mkulu, hegwe kwahela chinhu cha kudehela malenga, na ideho liluta hasi lukami, koga-pata kohi malenga ga ukomu? ¹² Hambi hegwe kwa mkulu kusinda mhaza wa hetwe Yakubu yatupele ideho lino, heye kang'hwa malenga gano na wanage na misenga jake?”

¹³ Yesu nakedichila, “Wanhu weng'ha walingung'hwa malenga aga, woza ngona ng'halu kahi, ¹⁴ ila munhu yong'hwa malenga ga heni hokona ng'halu ne hado. Malenga gowa nzasa imwigalila malenga ga ukomu. Kahi gomba ukomu wa mazuwa gose ne kuduma.”

¹⁵ Ayula mdala kamlonjela Yesu, “Mkulu, umhe heni ago malenga ndeche kuyona ng'halu iyage na ndoleka kuya ahano kudeha malenga.”

¹⁶ Yesu nakamlonjela ayula mdala, “Ulute kamcheme mlume wa hegwe uye naye ahano.”

¹⁷ Ayula mdala nakamwidichila, “Ndahela mlume.”

Yesu nakedichila, “Nakukomya vyoulonjile kwahela mlume. ¹⁸ Nakuholigwa na walume wahano, na mlume

ulingikala naye sambu haweke mlume wa hege. Goulonga kukomya.”¹⁹ Yula mdala nakamlonjela, “Mkulu, ndangukona hege kwa mloli wa Nguluwi.”²⁰ Wasekulu wa hetwe wali wotambichiza Nguluwi kuli chidunda chino, ila hemwe Wayahudi mwangulonga Yelusalemu ndo honhu ha kutambichiza Nguluwi.”

²¹ Yesu nakamlonjela yula mdala, “Mdala ukunde gondilonga, mhela wanguya wanhu howomtambichiza Nguluwi kuli chidunda chino au kula Yelusalemu.

²² Hemwe Wasamaliya hamzelele yalikohi wa kumtambichiza, ila hetwe Wayahudi tumzela yalikohi wa kumtambichiza, kwa vila ulohozu wolawa kwa Wayahudi.

²³ Ila mhela wanguya nawabaha ufika, walingutambichiza wokomya, womtambichiza Mhaza wolongozwa kwa Muhe Yelile na kukomya.”²⁴ Nguluwi ndo Muhe. Ahyo wanhu walingumtambichiza, wantambichize kwa kulongozwa kwa Muhe na kukomya.”

²⁵ Mdala nakamlonjela Yesu hino, “Ndivizela kota Masiha yochemigwa Kilistu Mlohozi kokuya. Hoyokuya, kotulonjela hetwe mbuli zeng'ha.”

²⁶ Yesu nakamwidichila, “Heni ndo nene ndilingulonga na hege!”

²⁷ Bahu du, walanguswa nawahiluka, wabubuwala vyowamfichile Yesu yolonga na mdala. Ila kwali kuduhu ne yumwe yamuuzile ayula mdala kota, “Kwangugana choni?” Nakumuza Yesu, “Ndaze kwangulonga na ayu mdala?”²⁸ Hamba ayula mdala nakaleka chiya cha malenga, kahiluka kuluga kuwalonjela wanhu,²⁹ Muye mlole, munhu yandonjele heni geng'ha gong'holile, kowa yawele Kilistu Mlohozi?³⁰ Bahu wanhu nawoka kuli muji nawaluta koyali Yesu.

³¹ Mhela wuwo walanguswa wali womdedeza Yesu, “Mlangusa, uye chilyo.”

³² Ila heye nakawedichila, “Ndina chilyo cha kulya cho hamchizelele hebu.” ³³ Walanguswa nawaluka kiwuza hewo waliyeka, “Hambi kwali na munhu yamigalile chilyo?” ³⁴ Yesu nakawalonjela, “Chilyo cha heni chowa kudita vyoyaganile heye yanhumile na kukola mbuli zoyalajize. ³⁵ Vyomzowele kulonga, ‘Jinghali miyezi jine hela mhela wa mbeni.’ Ila ndangukulonjelani mlole goya kuli migunda, vilyo vikangala goya kubenigwa. ³⁶ Ayula yokola mijito ya mbeni, kowa yopegwa sendi, na kukungajiza chilyo kuli ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, yumwe yonyala na yumwe yobeni, weng'ha wowa wosechelela hamwe. ³⁷ Kwa vila ulonzi awu ukomya, yumwe konyala na yumwe kobeni. ³⁸ Ndiwalajiza hemwe mkabeni kuli migunda johamkolile mijito, wangi wochitunya hala na hemwe mohola hela.”

³⁹ Wasamalia kuli muji ula nawamkunda Yesu kota ayula mdala vyoyawalonjele, “Kandonjela geng'ha gonditile.” ⁴⁰ Wasamalia vyowoyile kwa Yesu, nawamdedeza yekale na hewo. Yesu kekala na hewo mazuwa meli.

⁴¹ Wanhu wenji ng'hatu nawakunda kwa mbuli ya usenga wa Yesu. ⁴² Wamlonjela ayula mdala, “Hetwe hambe tukunde hela kwa mbuli ya ulonzi wa hegwe, ila hetwe twetwe tumhulika na tuvizela kota ayu ndo Mlohozi wa isi yeng'ha.”

Yesu kangumloholo mwana wa mkulu wa wamizi wa Lumi

⁴³ Lowekale mazuwa meli, Yesu koka aho kaluta Galilaya. ⁴⁴ Kwa vila Yesu nakatawiza, “Mloli hatogolagwa hebu kuli isi ya heye.” ⁴⁵ Lelo, vyowafichile Galilaya, wanhu ahala wambochela, kwa vila nawo nawaluta kuli mnvina ya Pasaka, nawagona geng'ha gowaditile ako Yelusalemu kuli mnvina ila.

⁴⁶ Yesu nakafika kahi ako Kana iwele Galilaya, konayagalule malenga gawa divai. Kwali na mkulu wa wamizi

mloma, yali na mwana mtamwa ako Kapanaumu. ⁴⁷ Lelo, mkulu ayo wa isi loyahuliche Yesu koya yolawila Yudeya mbaka Galilaya, kaluta kumlanda yamlohole mwanage msongolo yawele mtamwa lajilaji. ⁴⁸ Yesu nakamlonjela, “Kuduhu munhu ne yumwe, yokunda mbaka yavyone vinduzanduza na ulajilo.”

⁴⁹ Ayula mkulu wa undewa wa isi nakamlonjela Yesu, “Mkulu, dedede, tulute himahima mwanangu han-abagama.”

⁵⁰ Yesu nakamlonjela, “Ulute kaye komfika mwanago yawele mkomu.”

Ayula munhu nakakunda goyalonjile Yesu, koka kaluta kaye. ⁵¹ Vyoyali yoluta mnzila kuza kaye, kating'hana na vitumagwa wa heye, nawamlonjela, mwanago mkomu.

⁵² Heye nakawauza, wali mhela wachi?

Nawamlonjela, “Yali ifichile saa saba nemisi, utamwa lowaluche kumlechela.” ⁵³ Baho ayula mkulu nakakumbuchila yali ndo mihela jijila Yesu vyoyamlonjele kota, “Mwanago kowa mkomu.” Baho ivyazi lyake nawakunda goyalonjile Yesu.

⁵⁴ Achi chali chinduzanduza cha keli Yesu yalajile vyoyalawile Yudeya kuluta Galilaya.

5

Yesu kangumloholo munhu habehi na izimbo

¹ Vyogamalile ago Yesu nakaluta Yelusalemu. Na ako kwali na mnvina ya Wayahudi. ² Ako Yelusalemu habehi na chihindilo chikulu luchemigwa Chihindilo cha ming'holo, kwali na izimbo na hafungo hake hali na vibumuli vihano, waebulaniya wali wochema Betizata. ³ Na mumo mvibumuli mwali na watamwa wenji wawasile habehi na hali vibumuli, vipofu na wali chete na waziliche lukuli, wekale wobeteza malenga gatiguligwe. ⁴ Kwa

vila mhilisi wa Nguluwi kawaga yokuya na kwinjila mli malenga na kugatigulanga na heye yokwaluka kwinjila, kawaga yaloholigwe. ⁵ Baho kwali na munhu yumwe mtamwa, yekale yotamika mihela makumi gadatu na nane. ⁶ Yesu vyoyamuwene munhu ayula yatambalize baho, kavizeela kota yaliyokugula kulawa katali. Ahyo nakamuza, “Ndaze, kwangugana uwe mkomu?”

⁷ Ayula mtamwa nakedichila, “Mkulu, ndahela munhu ahano wa kunyasula wanhumbuchize mchihengo cha izimbo malenga ho gatiguche. One njeze kwinjila, munhu yunji kangulongola.”

⁸ Yesu nakamwidichila, kamlonjela, “Winuche uhole mcheka wa hegwe ujende.” ⁹ Baho du, ayula mtamwa kawa mkomu, kahola mcheka wa heye kaluka kujenda.

Mbuli ayi na ikoleka zuwa lya kwesela. ¹⁰ Wayahudi wamwenga, wamlonjela yula munhu yaloholigwe, “Lehano ndo zuwa lya kwesela haiwa goya kupika lutenvu lwako.”

¹¹ Munhu yaloholigwe nakawedichila, “Munhu yanditile hino kandonjela nyhole lutenvu lwangu njende.”

¹² Wamuza heye wata, “Yalikohi yakulonjele hegwe widwiche lutenvu lwako ujende?” ¹³ Heye nahamzelele munhu yamlohole, kwa vila Yesu yali yochile honhu hala, na baho kwali na lung'hongola lwa wanhu.

¹⁴ Hamba Yesu nakamfika ayula munhu yaloholigwe mli Ng'handanda ya Nguluwi, na kumlonjela, “Uhulichize sambu kwa mkomu, uleche kudita gehile kahi, uleche kufichigwa na mbuli ihile lukami.”

¹⁵ Hamba ayula munhu kaluta kuwalonjela wakulu wa Wayahudi, nakawalonjela Yesu ndo yaditile hino. ¹⁶ Hamba wakulu wa Wayahudi waluka kumonela fihini Yesu, kwa vila nakadita mbuli ayo kuli zuwa lya kwesela.

¹⁷ Yesu nakawedichila kawalonjela kata, “Mhaza wa heni kangukola mijito mazuwa gose, na heni ndangudita hiho.”

¹⁸ Kwa mbuli ya ulonzi awo, wakulu wa Wayahudi walutilila kupala nzila ya kugana kumkopola, hawali kwa vila nakabena mlongo weka wa zuwa lya kwesela, ila akula kulonga Nguluwi wali Mhaza wa heye, na ahyo kedita heye kota Nguluwi.

Ludali lwa Mwana wa Nguluwi

¹⁹ Yesu nakawedichila, “Ndangulonga ndikomya, Mwana hokola chila chinhu yaliyeka, koweza kudita chila choyodita Mhaza, kwa vila choyodita Mhaza, Mwana kodita hihila. ²⁰ Mhaza kangumgana mwanage na komlajila chila chinhu chowodita Mhaza, kahi komlajila mbuli ng'hulu kusinda ayi, na mweng'ha mobubuwala. ²¹ Kota vila Mhaza vyoyowazilipula wabagame na kuwapa ukomu, hihyo na heye Mwana kowapa ukomu wala walingugana. ²² Mhaza homtagusa munhu yoneche, mbuli yeng'ha ya utaguso kamlechela Mwana, ²³ leka wanhu weng'ha wamdumbe Mwana, kota vyowalingumdumba Mhaza. Heye wali hambe wamdumbe Mwana halingumdumba Mhaza yamtumile.

²⁴ “Ndangulonga ndikomya, heye yohulika mbuli ya heni, na kukunda ga heye Yanhumile kowanawo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Hotagusigwa hebu, kowa yalochile kulawa kuli kubagama kwinjila kuli ukomu. ²⁵ Ndangulonga ndikomya, mhela wanguya na mina ufika, aho awala wabagame wohulika lizi ya Mwana wa Nguluwi, na hewo woihulika wowa na ukomu. ²⁶ Kota vila Mhaza yawele kwaluka kwa ukomu, hihyo kahi vyoyomtogola mwanage yawele mwaluko wa ukomu. ²⁷ Nakamwigalila mwanage ludali lwa kutagusa, kwa vila yawele Mwana wa Munhu. ²⁸ Mleche kuta ndangudeta, mina mhela wanguya

weng'ha wabagame woihulika lizi lya heye Nguluwi. ²⁹ Na hewo wozilipuka kulawa kowabagame, na awala waditile ganojile, wozilipuka na kuwa wakomu, na awala waditile gehile wozilipuka na kutagusigwa.

Ulolezi wa Yesu

³⁰ “Heni sidaha kudita cheng'ha chila, ndangutagusa kota vyonyuliche kwa Mhaza, na utaguso wa heni unoga, kwa vila silingudita vyondigana heni, ila vyoyogana heye Yanhumile.”

³¹ “Wone ndichinojeza ndiliyeka, wanhu howokunda ago gondonjile kuta ndikomya. ³² Ila kabaho yumwe yolovya ulolezi wa heni, na heni ndivizela kuta geng'ha goyolonga kwa heni kakomya. ³³ Hemwe na mla-jiza usenga kwa Yohani na ulolezi wa heni yoyalonjile kakomya. ³⁴ Heni silingitumbila ulolezi wa wanhu, ila ndagulonga mbuli zino leka mlohologwe. ³⁵ Yohani yali kota chenje chikwaka na kumulika na hemwe namwim-ilila kusechelela alo lumuli kwa mhela udo. ³⁶ Ila heni ndangilavila ulolezi kwa mbuli ya heni loyali mkulu ng'hatu kusinda ula wa Yohani. Kwa vila mbuli zondilinigukola, mbuli zoyamhele Mhaza ndite, azo zangulajila kota Mhaza ndo yanhumile. ³⁷ Na heye Mhaza yanhumile kangulavya ulolezi. Hemwe hamnahulika lizi lya heye, ne kumona kumeho. ³⁸ Usenga wa hemwe haulingikala mgati mwa hemwe mina mlema kumkunda yula yanhumile. ³⁹ Hemwe mgalolaga goya Maandiko Matakatifu mchijesa kota mgati mwake mopata ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na aku Gandichigwe gago gangulavya ulolezi wa mbuli za heni. ⁴⁰ Lelo, hemwe mwangulema kuwa kwa heni leka muwe na ukomu.

⁴¹ “Silingupala kutogoligwa na munhu. ⁴² Ila nandi-wazela hemwe, ndivizela kota hemwe hamlingumgana Nguluwi. ⁴³ Heni mbuya kwa ludali lwa Mhaza wa heni, ila

hambochele. Ila munhu yunji loyokuya kwa ludali lwake, mombochela. ⁴⁴ Mokunda ndaze hanga hemwe mwangu-gana kutogoligwa hemwe kwa hemwe baho, na hamlingu-pala kutogoligwa na heye yawele yeka Nguluwi? ⁴⁵ Mleche kijesa kota heni ndoyowalonjeleza kwa Mhaza. Musa yomlingitumbila ndo yowalonjeleza. ⁴⁶ Wone na muwe mumkundile ng'hatu Musa, mwahang'hundile heni kahi, kwa vila Musa nakandika mbuli za heni. ⁴⁷ Wone hamlingukunda gala goyandiche Musa, hambu mokunda ndaze ulonzi wa heni?"

6

Yesu kanguwapa ndiya wanhu elufu zihano

(Matei 14:13-21; Malichi 6:30-44; Lukasi 9:10-17)

¹ Ago logapulute, Yesu nakaloka ilamba lya Galilaya, au ilamba Tibeliya. ² Chilundo chikulu cha wanhu nachimuwinza Yesu kwa wanhu awo wali wagawene goyalajile kwa kuwosa matamwa. ³ Yesu nakaluta kuchanya kuchidunda, kekalisa hanyi na walanguswa wa heye. ⁴ Mvina ya Pasaka ya Wayahudi yali habehi. ⁵ Yesu nakalola kufungo, nakona lung'hongola lwa wanhu wokuya kuli heye. Ahyo nakamlonjela Filipo, "Kohi kotugula chilyo cha kuwagutiza wanhu weng'ha awa?" ⁶ Yesu nakalonga ahyo kwa kumjeza Filipo, kwavila nakavizela choni chowodita!

⁷ Filipo nakedichila, "Itugana tuwe na sendi denali miya mbili nyinji za kugula chilyo cha kulya wanhu weng'ha wano!"

⁸ Yumwe wa awala walanguswa, Andeleya yawele mku-lugwe na Simoni Petili, nakalonga, ⁹ "Hana msongolo baha, kana mibumunda jihano na somba mbili, na vyok-wila choni kwa wanhu weng'ha awa?"

¹⁰ Yesu nakalonga, “Namuwalonjele wanhu wekalise hanyi.” Baho wanhu weng'ha wekalisa hanyi, kwali na walume kota elufu zihano hino. ¹¹ Yesu kahola ajila mibumunda, katambichiza na kawamogolela awala wanhu wekalise, kadita hihila na zila somba. Wanhu weng'ha walya kota vyowaganile mbaka weguta. ¹² Vyowegute, Yesu nakawalonjela walanguswa, “Mlokoteze chilyo chisigale, tuleche kwajiliza chilyo ne hado.” ¹³ Walokoteza upumunizo wa mibumunda na somba, vimema vidoto kumi na vili vyowalechelele wala wanhu.

¹⁴ Vyowawene ulajilo wa vila vinduzanduza vyoyaditile Yesu, wanhu ahala walonga kota wakomya ayu ndo mloli wa Nguluwi yawele kuya kuli isi. ¹⁵ Hamba Yesu wavizelele kota wangugana yoye wamkabajize yawe mndewa vyohaviganile, baho nakoka, kaluta kahi kukula kuchidunda.

Yesu kangujenda mchanya mmalenga

(Matei 14:22-33; Malichi 6:45-52)

¹⁶ Loyali lufuku, walanguswa wa Yesu wadulika mbaka kuli ilamba. ¹⁷ Wakwina mli itumbwi leka waloche kuluta Kapanamu. Nechilo injila, Yesu yali yang'hali kuwahejelela hebu. ¹⁸ Ilamba lyaluka kutiguka kwa vila mbeho yali iputa. ¹⁹ Walanguswa lowali walutile utali wa chilometa zihano au sita hino, nawamona Yesu yojenda mchanya mmalenga, yohejelela itumbwi. Nawadumba heko. ²⁰ Ila Yesu nakawalonjela, “Nda heni! Mleche kudumba!” ²¹ Hamba nawagana kumwinula kumwinjiza mgati mli itumbwi, na baho itumbwi nalifika kumwambu hafungo koyali yoluta.

Wanhu wangumpala Yesu

²² Mitondo, chilundo cha awala wanhu wekale hafungo mwa ilamba, na wavizela kota itumbwi limwe

hela na lipona ahala honhu. Yesu nahalutile na awala walanguswa, ila walanguswa nawaluta waliyeka. ²³ Mitumbwi jinji kulawa Tibeliya najuya honhu hala wanhu howadile mibumunda Mkulu loyasindile kumtoga Nguluwi. ²⁴ Wanhu awo lowawene ahala honhu haduhuli Yesu na walanguswa wa heye, weng'ha wakwina mli ajila mitumbwi na waluta Kapanaumu kumpala Yesu.

Yesu ndo libumunda lya ukomu

²⁵ Wanhu vyowamuwene Yesu kumwambu kwa ilamba, wamuuzi, “Mlangusa, kuya nili hano?”

²⁶ Yesu nakedichila, “Ndangulonga ndikomya, mwangumhala heni haiwele kwa vila vyomuwele ulajilo, ila kwa vila namulya mibumunda na miguta. ²⁷ Mleche kugayila chilyo chilingola, iponile migayile chilyo chilingikala kwa mbuli ya ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Achi ndo chilyo choyowapani Mwana wa munhu kwa vila kahaguligwa na kukundigwa na Nguluwi Mhaza.”

²⁸ Hewo nawamuuzi Yesu, “Tudite choni leka tuweze kudita choyalingugana Nguluwi?”

²⁹ Yesu nakawedichila, “Ayi ndo mijito yalingugana Nguluwi mdite, mumkunde yula yamlajize.”

³⁰ Aho, nawamlonjela, “Kolajila chinduzanduza chachi tuchone ndo tukukunde? Kodita chinhu chachi? ³¹ Wasekulu wa hetwe nawalya tubumunda kula kugunuche, kota gandichigwe vyogalonjile, ‘Na kawalavila hewo chilyo cha kulawa kilanga walye.’”

³² Yesu nakawalonjela, “Ndanguwalonjelani ndikomya, Musa hawapele mibumunda kulawa kilanga, Mhaza wa heni ndo yawapele hemwe mibumunda kulawa kilanga. ³³ Libumunda lya Nguluwi, ndo ayula yodulika hasi kulawa kilanga yochigala ukomu kwa wanhu wa isi.”

³⁴ Nawamlonjela wata, “Mkulu, tupegwe hetwe mibumunda mazuwa gose.”

³⁵ Yesu nakawalonjela, “Heni nda chilyo chilingigala ukomu. Heye yokuwa kwa heni hokona nzala hebu, na hewo wokunda ga heni wowa hela ng'halu ng'o.

³⁶ Nandikulonjelani, mmbona heni ila hamlingukunda.

³⁷ Weng'ha wondipegwa na Mhaza, wokuya kwa heni, na heni simtoza kunze munhu yoneche yokuya kwa heni,

³⁸ kwa vila mbuya hanyi kulawa kuchanya kilanga haiwele kwa kudita kota vyondiviganile, ila kwa gala yalingugana Mhaza yanhumile. ³⁹ Goyalingugana yula yanhumile ndo aga, ndeche kumwajiliza ne yumwe kwa wala yowamhele, ila ndiwazilipule hewo weng'ha zuwa lya mviso. ⁴⁰ Choyalingugana Mhaza, ndo achi chila yomona Mwana na kumkunda yawe na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na heni ndomzilipula zuwa lya mviso.”

⁴¹ Lelo, Wayahudi nawaluka kung'ung'uta kwa vila Yesu nakalonga, “Heni nda libumunda lyuyile hasi kulawa kuchanya kilanga.” ⁴² Hamba nawalonga, “Ayu munhu hawele Yesu mwanage Yusufu siyuyu? Tumzela Mhaza na mayake! Lelo yandaze yolonga heye kedulika kulawa kuchanya kilanga?”

⁴³ Yesu nakedichila kawalonjela, “Mleche kung'ung'uta mwemwe kwa mwemwe. ⁴⁴ Kuduhu munhu yokuya kuli heni, wone Mhaza yanhumile hamkwejile kuli heni, heni ndomzilipula zuwa lya mviso. ⁴⁵ Waloli nawandika wata, ‘Wanhu weng'ha wowa walangusigwe na Nguluwi.’ Heye yohulika ga Mhaza na yelanguse ga heye, kokuya kuli heni. ⁴⁶ Chondilonga ndo achi, kuduhu munhu yoneche wamuwene Mhaza, ila yula yalawile kwa Nguluwi, ayo ndo yuye yeka yamuwene Nguluwi. ⁴⁷ Ndangukulonjelani ndikomya, heye munhu yokunda kowa na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. ⁴⁸ Heni nda chilyo chilingigala

ukomu. ⁴⁹ Wasekulu wa hemwe na walya chilyo chichemigwe mana akula kugunuche nawabagama. ⁵⁰ Achi ndo chilyo chuyile kulawa kilanga, yula yolya chilyo acho hobagama hebu. ⁵¹ Heni nda chilyo chilingigala ukomu chiduliche kulawa kilanga, wone munhu yalye chilyo chino, kochikala lukami. Na chilyo chondimpa heni, chowa lukuli lwangu ndilulavya kuli ukomu wa wanhu wa isi.”

⁵² Baho hewo Wayahudi nawaluka kulonga longa akuno wazudile, wata, “Yowa ndaze ayu munhu yatupe lukuli lwake tulye?” ⁵³ Yesu nakawalonjela, “Ndanguwalonjela ndikomya, wone hamdile lukuli lwa Mwana wa Munhu, na kung'hwa danda ya heye, mowa hela ukomu mgati mwa hemwe. ⁵⁴ Yula yolya lukuli lwangu na kung'hwa danda ya heni, kanawo ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, heni ndomzilipula zuwa lya mwiso. ⁵⁵ Lukuli lwangu ndo chilyo ng'hatu, na danda ya heni, ndo cha kung'hwa ng'hatu. ⁵⁶ Yoneche yolya lukuli lyangu na kung'hwa danda ya heni, kochikala mgati mwa heni na heni mgati mwa heye. ⁵⁷ Mhaza yali mkomu kanhuma heni, na ndamkomu kwa mbuli ya heye. Na heye yolya lukuli lwa heni, kowa na ukomu kwa heni. ⁵⁸ Achi ndo chilyo chiduliche hanyi kulawa kilanga, hachiwhanile kota chilyo chowadile wasekulu wabagame. Ila hewo wolya achi chilyo wowa na ukomu wa mazuwa gose.”

⁵⁹ Yesu nakalonga agano koyali yolangusa mng'handanda ya kusalila ako Kapanaumu.

Ulonzi ulingigala ukomu wa mazuwa gose

⁶⁰ Walanguswa wenji nawamuwinzile Yesu nawahulika ago, walonga, “Ulanguso uno yowa ngondo kuuzela, yalikohi yoweza kuhulichiza?”

⁶¹ Yesu nakavizeela halonjelwe na munhu, walanguswa wa heye wali wong'ung'uta, nakawauza, “Mbuli ayi, yanguwadita hemwe mdumbe?” ⁶² Hamba yowa ndaze, wone mmone Mwana wa Munhu yokwina kuza kula koyalawile? ⁶³ Muhe ndo ulingigala ukomu, ludali lwa munhu luliyeng'ha haludita chinhu. Ulonzi wo ndikulonjelani, ndo Muhe wa Nguluwi na ulingigala ukomu. ⁶⁴ Kuna yumwe mwa hemwe kowa hambe yakunde.” Yesu nakalonga hino kwa vila nakavizela koya na wanji hawokunda na yumwe komhinduka. ⁶⁵ Wolawa aho kalonga kahi, “Ahi ndo inhumile ndiwalonjele hemwe, kuduhu munhu yokuya kuli heni mbaka yadite goyalajize Mhaza.”

⁶⁶ Kulawa kwa ago, wenji wa walanguswa wa Yesu nawahiluka kumbele wolema kulutasa na heye kahi. ⁶⁷ Yesu kawauza na awala kumi na weli, “Na hemwe namwe mwangugana kuka?”

⁶⁸ Simoni Petili kamwidichila, “Mkulu, toza kwaani? Hegwe kuna ulonzi ulingigala ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. ⁶⁹ Hetwe twangukunda na kuvizela kota hegwe uli yumwe Yelile yalawile kwa Nguluwi.”

⁷⁰ Yesu nakedichila, “Ndiwahagula hemwe kumi na weli, siditile hino? Lelo yumwe wa hemwe, kagaluka Limazoga!” ⁷¹ Yaliyolonga agala goyokola Yudasi, mwana wa Simoni Isikalioti. Kwa vila Yudasi ndo yomhinduka, hanga na yali yumwe wa awala kumi na weli.

7

Yesu na wang'holoze

¹ Logamalile ago, Yesu yali yojenda ako Galilaya. Nahaganile kujenda mkoa wa Yudeya kwa vila wandewa wa Wayahudi wali wogana wamkopole. ² Mnvina ya Wayahudi ya vibumuli yali habehi. ³ Lelo, wang'holoze Yesu nawamlonjela, “Ulawe ahano, ulute Yudeya leka

walanguswa wa hegwe wazone mbuli zoulingudita. ⁴ Munhu halingudita vinhu kwa uviso wone walingugana yazeleche kwa wanhu. Kwa vila kwangudita mbuli zino, lelo, wilajile kwa isi yeng'ha ⁵ Na wang'holoze Yesu nawo hawamkundile!”

⁶ Lelo, Yesu nakawalojela, “Muhela wa heni unojile haufichile hebu, ila kwa hemwe chila mhela unoga. ⁷ Isi yeng'ha haiwazudila hemwe, ila heni yanguzudila kwa vila heni ndangulavya ulolezi wake kuta goyalingudita geha. ⁸ Hemwe mlute kuli mnvina ayo. Heni siluta hebu ako kuli mnvina, mhela wa heni unojile haufichile.” ⁹ Nakalonga ago hamba kapona kuko Galilaya.

Yesu kuli mnvina ya vibumuli

¹⁰ Wang'holoze lowalutile kuli mnvina, na Yesu naye nakaluta, ila halutile hazelu nakaluta kwa uviso. ¹¹ Wakulu wa Wayahudi wali wompala heye kuli mnvina ila nawauza, “Kakohi?”

¹² Kwali na kuheha kwinja hali wanhu wala. Wamwe wa hewo nawalonga, “Kamunhu yanojile.”

Wanji nawalonga, “Hebu! Kanguwajiliza wanhu.” ¹³ Ila kwali kuduha munhu yajezile kulonga mbuli za heye hazelu kwa kudumba wandewa wa Wayahudi.

¹⁴ Mnvina ila loyali ifichile hagati, Yesu naye nakaluta kuli ng'handanda ya Nguluwi, nakaluka kulangusa. ¹⁵ Lelo, Wayahudi na wabubu wala na kulonga, “Munhu ayu kapata kohi elimu na heye halutile kusule?”

¹⁶ Aho Yesu nakawedichila, “Ulanguso wondilingulungusa hauwele wa heni, ila ulawa kwa yula yanhumile. ¹⁷ Munhu yalingugana kudita gala goyogana Nguluwi, kovizele kota ulanguso wa heni ulaya kwa Nguluwi, au heni ndangilonjela hela. ¹⁸ Heye yalingilonjela hela yuye kangupala kitogola yuye, ila yalingupala kumtogola yula yamtumile, ayo wa kitumbila, na mgati mwake mwahela

wihe woneche ula. ¹⁹ Ndaze, Musa hawapele utaguso? Ahyo, kuduhi ne yumwe wa hemwe yalinguwinza mizilo. Iekachoni mwangugana kung'hopola?”

²⁰ Aho wanhu nawamwidichila, “Kuna chijeni hegwe yalikohi yalingugana yakukopole?” ²¹ Yesu nakawedichila, “Kuna mbuli imwe yonditile, na hemwe mwangububuwala. ²² Musa nakawapa chila chihendo cha kwinjiza ikumbi. Na chihendo acho hachilawile kwa Musa. Ila na vilawa kwa wasekulu. Sambu hemwe mwangwinjiza munhu ikumbi kuli zuwa la kwesela. ²³ Hino lelo, munhu kenjizagwa ikumbi kuli zuwa la kwesela, ila yolema malajizo ga Musa galeche kubezigwa, mbona mwangunzudila kwa vila ndimdita munhu yawe mkomu ng'hatu zuwa la kwesela? ²⁴ Mleche kutagusa mbuli kwa kulola kunze hela, lavyeni utaguso utanganiche.”

Hambi ayu ndo Kilistu Mlohozi

²⁵ Wamwe wa wanhu wa Yelusalemu nawalonga, “Ndaze, yula munhu walingumpala wamkopole hawele yuyu? ²⁶ Mlole sambu! Kanguwakanya hazelu, na kuduhi munhu yalingumlonjela ne chinhu. Ndaze, iwa kota vilongozi wa wamzela ng'hatu ayu ndo Kilistu Mlohozi? ²⁷ Kilistu Mlohozi hoyokuya kuduhi munhu yovizela honhu yalawile, ila hetwe tuvizela koyalawile munhu yuno.”

²⁸ Lelo, Yesu vyoyali yolangusa kuli ng'handu ya Ngu-luwi kakwiniza lizi na kulonga, “Hambu mvizela. Na kondawile mvizela! Ahyo, suyile kwa ludali lyangu heni baha, ila heye yanhumile heni ndo wakukomya, na hemwe hamzelele. ²⁹ Ila heni ndimzela kwa vila ndawa kwa heye, na heye ndo yanhumile.”

³⁰ Lelo, wanhu na wagana kumibata, ila kuduhi munhu yajezile kumibata kwa vila mhela wa heye hainoya hebu.

³¹ Wenji kulichila chilundo cha wanhu nawamkunda, nawalonga, “Ndaze, Kilistu Mlohozi loyokuya kodita ulajilo mkulu ng'hatu kusinda ayu?”

Wamizi wangutumigwa kumibata Yesu

³² Mafalisayo nawawahulika wanhu woheha mbuli azo za Yesu. Lelo hewo hamwe na watambika wakulu wawalajiza wamizi wamibate. ³³ Yesu nakalonga, “Nding'hali na hemwe mhela uchefu, hamba ndoluta kwa heye Yanhumile. ³⁴ Momhala heni, ila hammbona hebu, na hala hondiwa hemwe hamfika hebu.”

³⁵ Vilongozi wa Wayahudi nawalonga hewo kwa hewo, “Munhu ayu koluta kohi kotulemwela kumfika? Koluta kwa Wayahudi wasambaluche hali Wagilichi, na kuwalanguza Wagilichi? ³⁶ Kana mana yachi hoyolonga, ‘Momhala ila hambona, na hala hondiwa hemwe hamfika hebu?’ ”

Nzanda za malenga ga ukomu

³⁷ Zuwa lila lya mwisio lya mvina ahyo yali zuwa itan-ganiche. Yesu nakema, kachemeleza, “Munhu yoneche yawele na ng'halu, yoye kwa heni yang'hwe. ³⁸ Kota vyogolonga Maandiko Matakatifu, ‘Munhu yalingung'hunda heni, nzanda za malenga galingigala ukomu gobogoma kuli nhumbula ya heye.’ ” ³⁹ Nakalonga ago kwa mbuli ya Muhe yawele kwa wala wamkundile heye wombochela. Muhela awo Muhe Yelile yali hanafika kwa vila Yesu yali hanapegwa ukulu na Nguluwi.

Kibagula kwa wanhu kuli mbuli ya Yesu

⁴⁰ Wanhu wamwe nawamemile hala nawahulika ulonzi awo, nawalonga, “Kakomya munhu ayu ndo yula Mloli!” ⁴¹ Wanji nawalonga, “Ayu ndo Kilistu Mlohozi!” Ila wanji nawalonga, “Ndaze, hambi mlohozi kolawa Galilaya! ⁴² Maandiko Matakatifu gangulonga ndaze? Gangulonga, Kilistu Mlohozi kolawa lukolo lwa Daudi, kopondigwa

ako Betelehemu, muji wa Daudi!” ⁴³ Kwa mbuli ya Yesu nakulawila kibagula hali wanhu wala wamemile. ⁴⁴ Wanhu wamwe nawagana kumibata ila kuduhi yajezile kundoliza.

Vilongozi wa Wayahudi hambe wakunde

⁴⁵ Hamba wala wamizi nawahiluka kwa watambika wakulu na Mafalisayo, na hewo nawauza, “Lekachoni hammigale?” ⁴⁶ Wamizi wawedichila, “Kuduhi munhu yadahile kulonga kota heye!” ⁴⁷ Mafalisayo yawauza, “Ndaze, na hemwe namwe kawabadani? ⁴⁸ Ndaze, mina mmona ne chilongozi yumwe wa wanhu, au yumwe wa Mafalisayo yamkundile heye? ⁴⁹ Ila awa wanhu hawauzelele mzilo wa Musa, wapanjilwa na Nguluwi!” ⁵⁰ Mafalisayo yumwe yali hala, yali Nikodemo na yalutile kwa Yesu katali, heye nakawalonjela wayage, ⁵¹ “Ndaze, mzilo wa hetwe haulingumtagusa munhu ne kumhulika na kuvizela kangudita choni?” ⁵² Na hewo wamwidichila, “Ndaze, hegwe nagwe kulawa Galilaya? Lelo, kagakagule Maandiko Matakatifu nagwe kogona kota Galilaya hakulingulawa Mloli.” ⁵³ Hamba chila munhu kaluta kaye kwake.

8

Muhinza mng'hondwa

¹ Yesu nakaluta kuchidunda cha Mizeituni. ² Mitondo kung'hali lufuku, Yesu nakaluta kahi kuli Ng'handa ya Nguluwi. Wanhu weng'ha wammemelela, na heye kekalisa na yali yowalangusa. ³ Walangusa wa malajizo ga Musa na Mafalisayo nawamwigala mng'handa mdala wamwibate wodita ung'hondwa. Hamba wamuwika hagati. ⁴ Nawamlonjela Yesu, “Mlangusa, mdala ayu kebatigwa kuli ung'hondwa. ⁵ Kuli Malajizo, Musa kalajiza mdala kota ayu kangunganigwa yatowigwe na maganga

mbaka yabagame. Lelo hegwe kwangulonga ndaze?”
⁶ Nawalonga hino kumjeza Yesu, wogana wapalile honhu ha kumtagusa, ila Yesu kenamiza na kukwada na chidole hasi.

⁷ Lowaweले womuuzā lukami, kenuka na kuwalonjela, “Yumwe wa hemwe, yawele hela gehile, yamtozele iganga lya mwaluko mdala yuno.” ⁸ Hamba kenamiza kahi, kaza kwaandika hasi. ⁹ Lowahuliche ago, waaluka kuka yumweyumwe, walongole wakulu kuli mdodo. Yesu nakapona waliyeka na ayula mdala yemile bahala. ¹⁰ Yesu loyenuche, nakamuuzā ayula mdala, “Wakohi awala wanhu? Ndaze, haduhu ne yumwe yakutaguse kwa wihe?”

¹¹ Nakedichila, “Kuduhu ne yumwe, mkulu.”

Yesu nakamlonjela, “Goya, na heni sikutagusa kwa wihe hebu, ila ulute uleche kudita kahi gehile.”

Yesu ndo lumuli lwa isi

¹² Yesu nakawalonjela Mafalisayo, “Heni nda lumuli lwa isi, munhu yoneche yombinza heni, hojenda kutitu, ila kowa na lumuli lwa ukomu.”

¹³ Mafalisayo nawamlonjela Yesu, “Hegwe kwangulavya ulolezi uliyeka kota kwa lumuli, awo ulolezi hulingukomya.”

¹⁴ Yesu nakedichila, “Hebu!” “Wone ndilingilavila ulolezi ndiliyeka, agala gondiwalonjele ndangukomya kwa vila ndivizela kondawile na kondiluta. Hemwe hamvizelele kondawile na kondiluta. ¹⁵ Hemwe mwangutagusa kota wanhu vyowalingutagusa, heni silingumtagusa ne munhu. ¹⁶ Ila wone nhaguse, ndahataguse kwa kukomya kwa vila siwele ndiliyeng'ha kwa alino. Mhaza yanhumile kahamwe na heni. ¹⁷ Yandichigwa kuli Malajizo ga hemwe kota, wone wanhu weli walavye ulolezi, wowa wokomya. ¹⁸ Ndangilavila

ulolezi ndiliyeng'ha kuta nda whaani, na heye Mhaza yanhumile kuli isi, kangulonga hihyo.”

¹⁹ Hewo nawamuza Yesu, “Mhaza wa hegwe kakohi?”

Heye nakawedichila, “Hemwe hamnzelele heni wala hamzelele Mhaza wa heni?” “Wone namnzelele heni, mwahamzelele na Mhaza wa heni.”

²⁰ Yesu nakalonga ago vyoyaliyolangusa kuli Ng'handanda ya Nguluwi, kuluhengo kowawichile vinhu vyowalavile mli isanduku lya ndolendole. Na kuduhi munhu yami-bate, kwa vila mhela wa heye kibatika wali ung'hali.

Kondiluta heni hemwe hamfika.

²¹ Yesu kahiluchila kuwalonjela, “Ndanguka, ila hemwe mowa mmhala na mobagama na gehile genu. Kondiluta heni hemwe hamfika.”

²² Vilongozi wa Wayahudi nawalonga, “Kanguluta kikopola yaliyeng'ha. Mbona kangulonga, kondiluta hemwe hamfika hebu?”

²³ Yesu nakawedichila, “Hemwe mwa wanhu wa baha hasi, heni ndawa kuchanya. Hemwe mwa wa isi ino, heni silawile isi ino. ²⁴ Ndo mana ndiwalonjeleni, kota mobagama kuli gehile gomditile, na mobagama kwa gehile, wone hamlingukunda kota, ‘Heni ndo yuye.’”

²⁵ Hewo wamuza, “Hegwe kwa whaani?”

Yesu nakedichila, “Kota agala gondiwalonjeleni kulawa mwaluko! ²⁶ Ndanago menji ga kulonga na ga kuwatagusa hemwe, ila heye yanhumile kangukomya. Na heni ndanguwalonjela wanhu muisi, mbuli zila hela zonyhuliche kulawa kwa heye.”

²⁷ Hawavizelele kota Yesu yaliyolonga mbuli ya Mhaza.

²⁸ Hamba Yesu nakalonga na hewo, “Baho hommwinula Mwana wa Munhu, movizela kota, ‘Heni Ndo Yuye’ Hamba movizela kota silingudita kwa ludali lwangu, mina ndangulonga Mhaza goyandanguse. ²⁹ Na yula yanhumile heni

twahamwe handechile ndiliyeng'ha kwa vila mazuwa gose ndangukola agala galingumnojeza.”

³⁰ Wanhu wenji lowahuliche ago yalonjile nawamkunda.

Yesu ndo kukomya kowawikani milejehe

³¹ Yesu yali yowalonjela awala Wayahudi waliwomkunda, Ndangukomya wone mkunde gondiwalangusa, mowa walanguswa wa heni ng'hatu. ³² Ahyo movizela kukomya, nako kukomya kowalekani hemwe milejehe.

³³ Na hewo wamwidichila wata, “Hetwe twa ivyazi lya Ibulahimu, na hatuwele vitumagwa wa munhu yoneche. Lekachoni kwangulonga, ‘Mowa milejehe?’ ”

³⁴ Yesu nakawalonjela, “Ndangulonga ndikomya, munhu yoneche yalingudita gehile, kowa chitumagwa wa gehile. ³⁵ Chitumagwa hawaga yehanzile na lukolo mazuwa gose, ila mwana kawaga wa lukolo lulula mazuwa gose. ³⁶ Wone Mwana yawaleche milejehe, mowa milejehe ng'hatu. ³⁷ Ndivizela kota mwa ivyazi lya Ibulahimu. Ila mwangugana mng'hopole kwa vila hamlingubochela gondilinguwalangusa. ³⁸ Ndangulonga agala gondigawene kwa Mhaza wa heni, ila hemwe namwe mwangudita kota vyomlonjelwe na mhaza wa hemwe.”

³⁹ Hewo nawamwidichila, “Mhaza wa hetwe Ibulahimu.”

Yesu nakawalonjela, “Wone namuwe ivyazi lya Ibulahimu, mwahaditile kota vyoyaditile heye. ⁴⁰ Geng'ha gonditile ndo kuwalonjela ga kukomya gonyhuliche kwa Nguluwi, ila hemwe mwangujeza kung'hopola. Ibulahimu haditile chinhu kota chino! ⁴¹ Hemwe mwangukola cho yakolile mhaza wa hemwe.”

Hewo wamlonjela wata, “Hetwe hatuwele vilokote, twanaye Mhaza yumwe hela, na heye ndo Nguluwi.”

⁴² Yesu kawalonjela, “Wone Nguluwi nayawe Mhaza wa hemwe, mwahanganile heni, kwa vila mbuya kulawa kwa Nguluwi, na sambi nda hano. Suyile kwa ludali lwangu nene, leka heye nakanhuma. ⁴³ Lekachoni hamlingudaha gondilinguwalonjela? Kwa vila hambe muhulichize usenga wa heni. ⁴⁴ Hemwe mwa wana wa mhaza wa hemwe, Limazoga, choyalingugana mhaza wa hemwe, ndo mlingugana kudita. Heye koyaluchile yali yokopola, na hemile kuli kukomya, kwa vila munhu ayu yali mdesi. Wone yalonje udesi, kangulajila kota vyoyali, hambu yali mdesi mhaza wa udesi. ⁴⁵ Ila kwa vila heni ndanguwalonga ndikomya, ndo mina hemwe hamlingukunda. ⁴⁶ Yalikohi yumwe mwa hemwe yolavya ulolezi kota heni ndita gehile? Wone ndilingulonga ndikomya, iwa ndaze hamlingukunda ga heni? ⁴⁷ Munhu wa Nguluwi kahulikaga ulonzi wa Nguluwi, ila hemwe hamuwele wanhu wa Nguluwi, ndo mina hamlinguhulika.”

Yesu yali baha Ibulahimu hanavumbuka

⁴⁸ Wayahudi nawamliga Yesu wamuuza walonga, “Hegwe kwa Msamalia na kuna Limazoga?” ⁴⁹ Yesu nakawedichila, “Ndahela Limazoga, ndangumtologa Mhaza wa heni, ila hemwe mwangumbeza heni. ⁵⁰ Heni silingupala ukulu ndiliyeka, ila kuna yumwe yalingupala ukulu awo, na heye ndo mtagusa. ⁵¹ Ndanguwalonjela ndikomya, munhu yoneche yobochela gondilingulangusa hobagama hebu.” ⁵² Hamba Wayahudi wamlonjela wata, “Sambi twangukunda kota hegwe kuna Limazoga! Ibulahimu kabagama, na waloli nawabagama, kahi hegwe kwangulonga munhu yobochela goulangusa hobagama hebu! ⁵³ Hegwe kwangidita kwa mng'hangala kusinda Mhaza wa hetwe Ibulahimu yabagame? Na waloli nawo nawabagama. Hegwe kwangidita kwa whaani?”

⁵⁴ Yesu nakedichila, “Wone na iwe kitogola heni ndiliyeka kwali hela mbuli. Heye yotogola ga heni ndo Mhaza wa heni, ayu yomlonga kowa Nguluwi wa hemwe.

⁵⁵ Hamumzelele heye, ila heni, ndimzela. Wone ndonje simzelele ndowa ndilonga udesi kota hemwe vyomuwele wadesi. Ndimzela na ndangukunda ulonzi wa heye.

⁵⁶ Mhaza wa hemwe Ibulahimu nakasechelela kalyona zuwa lya kuwa kwa heni, kawona na kasangalala.”

⁵⁷ Wayahudi nawamlonjela Yesu wata, “Ung'hali fika mihela kumi jihano. Kumonela kohi Ibulahimu?”

⁵⁸ Yesu nakawedichila, “Ndanguwalonjela ndikomya, Ibulahimu naloyang'hali kuvumbuka, nene ndali baha.”

⁵⁹ Hamba nawalokota maganga kumtozela Yesu, ila Yesu koka Mng'handa ya Nguluwi.

9

Yesu kangumusila utamwa munhu waleleche kipofu

¹ Yesu loyali yokola nakamona munhu yumwe, hambe yalole kulawa yaleleche. ² Walanguswa nawamuuza, “Mlangusa! Whaani yaditile gehile, munhu ayu, au wahaza wa heye, yaleleche hambe yalole?”

³ Yesu nakedichila, “Mbuli ayi hailawile kwa kudita gehile ga heye, ila na kalela hambe yalole leka ludali lya Nguluwi loneche lukola mijito mgati mwa heye.

⁴ Kung'hali nemisi itugana kulutilila kukola mijito ja yula yanhumile, mina chilo changuya munhu howeza kukola mijito. ⁵ Mhela loding'hali muisi, heni nda lumuli lya isi.”

⁶ Vyoyalonjile ago, Yesu katema lite hasi kadita nhope kambakaliza yula yohambe yalole mmeho, ⁷ Nakamlonjela, “Ulute ukahovuge kumeho kuli izimbo lya Siloamu.” Aho ayula munhu kaluta kuhovuga kumeho na kahiluka yolola.

⁸ Lelo, yalingikala habehi na heye wala wamzelele kuta aho ha ulongolo yali mzunwa mlandaji, nawalonga, “Ayu hawele yula mzunwa yekalisaga na kulanda?”

⁹ Wamwe wata, “Ayu ndo heye,” Wanji nawalonga, “Hebu hawele heye, wewhana hela.”

Ila heye nakawalonjela, “Nda nene!”

¹⁰ Hewo nawamuuza wata, “Iwa ndaze sambu kwangu-lola?”

¹¹ Heye nakedichila, “Yula munhu yochemigwa Yesu, nakahola nhope, kambakaliza kumeho na kundonjela, ‘Lute kihovuje kuli izimbo lya Siloamu.’ Aho heni nduta, ndizana, nakwaluka kulola. Kuhovuga kumeho, baho du mbona meho gangu galuka kulola.”

¹² Hewo nawamuuza wata, “Kakohi heye?”

Nakawedichila, “Heni sivizelele!”

Mafalisayo wangumpala yamlohole munhu hambe yalole

¹³ Hamba wanhu wamhola ayula munhu yohambe yalole, wamhika kuli Mafalisayo. ¹⁴ Zuwa lila Yesu vyoyamditile ayula munhu mitope yalole, lyali zuwa lya kwesela. ¹⁵ Hamba Mafalisayo nawamuuza munhu ayo, wata, “Kulola ndaze?”

Heye nakawalonjela, “Kambaka nhope mmeho, na heni ndizahovuga mazi, na sambu ndangulola.”

¹⁶ Mafalisayo wamwe nawalonga, “Munhu ayu halawile kwa Nguluwi, mina hambe yebate Malajizo ga zuwa lya kwesela.”

Ila wamwe walonga, “Yowa ndaze munhu yawele na gehile kulajila vinduzanduza kota avino?”

¹⁷ Hamba nawamuuza kahi yula munhu yawele yali yohambe yalole, “Vila heye kakugubula meho, kwangu-longa ndaze kuli munhu ayo?”

Heye nakawedichilla, “Heye ka mloli wa Nguluwi!”

¹⁸ Vilongozi wa Wayahudi, nahawakundile kuta munhu ayo yali hambe yalole tangia kalonga na sambu kangu-lola, mbaka wawachemile wahaza wa heye. ¹⁹ Wolawa, wawauza wahaza wa heye, “Ayu ndo mdodo wa hemwe mwangulonga nakalela hambe walole? Lelo kalola ndaze?”

²⁰ Wahaza wa heye wedichila, “Tuvizela ayu mdodo wa hetwe, na kalela hambe walole. ²¹ Lelo kalola ndaze, hatuvizelele, kahi hatuvizelele yula wamgubule meho. Mumuuzi yuye, heye ndo munhu mkulu, kochilohola yuye.” ²² Wahaza wa heye nawalunga ahyo, kwa vila wali wowadumba wakulu wa Wayahudi, hewo wali walongane ku munhu yoneche wovumila kuta Yesu ndo Kilistu Mlohozi kowinjigwa kunze mwa ng'handu ya kusalila. ²³ Ndo mina wahaza wa heye walonjile, “Heye mkulu mumuuzi.”

²⁴ Lwa keli kahi, wamchema ayula munhu yaloholigwe na yali hambe yalole wamlonjela wata, “Wilahe kwa Nguluwi yawele na ukulu, kota kotulonjela ukomya, tuvizela kota ayula munhu yakulohole yali na gehile.”

²⁵ Heye nakawedichila, “Wone yali na gehile heni sivizelele. Ila chinhu chimwe ndivizela. Ndali hambe ndole, na sambu ndangulola.”

²⁶ Nawamuuzi, “Kakuditila choni? Na kakugubula ndaze meho ga hegwe?”

²⁷ Ayula munhu nakawalonjela, “Ndiwalonjela na hemwe hamunyulichize, lekachoni mwangugana kuhulika kahi? Namwe mwangugana muwe walanguswa wa heye?”

²⁸ Ila hewo wamliga wolonga, “Hegwe kwa mlanguswa wa heye, hetwe twa walanguswa wa Musa. ²⁹ Hetwe tuvizela kuta Nguluwi nakalunga na Musa, ila munhu ayu hatuvizelele kangulawa kahi!”

³⁰ Heye nakawalonjela, “Mbuli ayi ya kububuwaza! Hemwe hamzelele kalawa kohi, ila kangubula meho ga heni! ³¹ Tuvizela Nguluwi hawahulichizaga wanhu wali na gehile, ila kamhulichizaga yoneche yalingumhulichiza na magano ga heye. ³² Kulawa katali haina hulikwa munhu kamgubula meho ga munhu yaleleche hambe yalole. ³³ Wone ayu munhu yawe halawile kwa Nguluwi, hali dita choneche.”

³⁴ Hewo nawamwidichila wata, “Hegwe kuvumbuka na kukulila mli gehile, lelo kwangujeza kutulangusa hetwe?” Wamuwinga kulawa kuli Ng'handanda ya kusalila.

Kutita kwa Nhumbula

³⁵ Yesu vyoyahuliche wamuwinga mli Ng'handanda yakusalila, kampala ayula munhu, nakumuuza, “Kwangumkunda Mwana wa Munhu?” ³⁶ Ayula munhu nakedichila, “Mkulu, undonjele heye ka whaani, leka ndimkunde.”

³⁷ Yesu nakamlonjela, “Mina kumona, na heye ndo mlingulongasa na hegwe sambu.”

³⁸ Ayula munhu kalonga, “Ndangukunda Mkulu!” Na baho kamwinamila Yesu.

³⁹ Yesu nakalonga, “Heni mbuya muisi kutagusa wanhu, hewo hawalingulola walole, na walingijesa wangulola waleche kulola.”

⁴⁰ Mafalisayo wamwe wali hamwe na heye nawahulika ulonzi awo, nawamuuza wata, “Ndaze, kwangulonga na hetwe hambe tulole?”

⁴¹ Yesu nakedichila, “Wone na muwe hambe mlole, mwahawele hela nongwa, ila lelo hemwe mwangulonga, hetwe twangulola, na ahyo mwangulajila mng'hali na nongwa.”

10

Mdimi yanojile

¹ Yesu nakalonga kata hino, “Ndangulonga ndikomya, wone munhu yogana kwinjila mli mibani ja ming'holo ne kukolela hali lwizi, na kwinjila kwa kukwina kulukanzi mwa mibani, ayo kowa muhizi na mbokaji. ² Munhu yalingukolela hali lwizi lwa mibani, ayo ndo kowa mdima ming'holo yanojile. ³ Mlolela mibani komchumulila, na ming'holo ja heye johulika mluzi wa mdimi, kowa wojichema ming'holo kwa matagwa, na kujilongoza kunze. ⁴ Wone wajilavye kunze, heye kowa yalongole kumwando na ming'holo jimuwinda kumbele, kwa vila jowa jihulika luzi lwa mdimi.” ⁵ Ming'holo hajimuwinda munhu mjenzi, ila jombilima, kwa vila hajizelele luzi lwa heye.

⁶ Yesu nakawalonjela nhelo ayi, ila hewo nahawavizelele choni choyaganile kuwalonjela.

Yesu ndo yali mdimi yanojile.

⁷ Yesu nakahiluchila kulonga, “Ndanguwalonjela ndikomya, heni ndo hali lwizi lwa kukolela ming'holo. ⁸ Hewo woyile heni sinoya, awo wowa wahizi na wabokaji, ila ming'holo hajiwahulika hewo. ⁹ Heni ndo lwizi lwa kukolela, munhu yoneche yokwinjila kukolela hali heni, kowa yaloholigwe, yokwinjila na kulawa kunze, na kuwona mhale. ¹⁰ Muhizi koyaga hela kuhiza na kukopola na kuwifya. Heni mbuya hela, ndiwape hemwe ukomu, ukomu wenele.

¹¹ “Heni nda mdimi nojile, yawele kuya na kukopoligwa kwa kujilohola ming'holo. ¹² Wone hawele mdimi yanojile, na ming'holo hajiwele ja heye, wone yalyone libwa lya kisolo likuya, kobilima na kuleka ming'holo jiliyeka. Aho libwa lyochibata na kibagulanga nakachene ming'holo. ¹³ Munhu yavisigwe kangubilima, kwa vila heye ka munhu

wa mijito hela, kahela isungu na ming'holo. ¹⁴ kkkkHeni nda mdimi nojile. Ndiwazele wali wa heni, na hewo wali wa heni wanzela. ¹⁵ Kota vila Mhaza vyoyanzelele, na heni vyondimnzelele Mhaza. Heni ndangulavya ukomu wa heni kwa chiwalo cha mingholo. ¹⁶ Na ming'holo jinji ndigalilwe heni, hajiwele hamwe na jiyawo, ndojiwinza na kujihanza ha jiyawo, johulika luzi lwa heni na jowa mchilundo chimwe chili na mdimi yumwe.

¹⁷ “Mhaza kangungana heni, kwa vila ndangukunda kulavya ukomu wa heni, leka hamba ndiuhiluse kahi. ¹⁸ Kuduhu munhu yowa na ludali lwa kusa ukomu wa heni. Ndangulavya kota vyonganile heni. Ndoweza kuulavya na kuuhilusa kahi. Ahi ndo Mhaza wa heni vyoyandajize heni kudita.”

¹⁹ Kahi kwali na kibagula kwa hewo Wayahudi kwa aula ulonzi woyalonjile Yesu. ²⁰ Wanhu wenji nawalonga, “Kana Limazoga! Kana lukwale! Iwa ndaze mwangu-muhulichiza heye?”

²¹ Ila wanhu wanji nawalonga, “Munhu yawele na chijeni, kowa yolonga kota hino! Yowa ndaze Limazoga limlohole munhu yali yohambe yalole?”

Yesu kangulemigwa na Wayahudi.

²² Ako Yelusalemu kwali na mnvina ya kukumbuchila kwela kwa Ng'handanda ya Nguluwi kwa Nguluwi. Muhela awo kwali na mbeho. ²³ Yesu nayali yojenda mchipepela cha Solomoni, kuli Ng'handanda ya Nguluwi. ²⁴ Wayahudi vyowamuwene, wammemelela na kumuuza, wata, “Kotuleka mu uviso mbaka nili? Utulonjele kukomya, hegwe ndo Kilistu Mlohozi.”

²⁵ Yesu nakawedichila, “Mina ndiwalonjela, ila hemwe hamlingukunda hebu. Vinhu vyondilingudita vifanda kota heye yandajize heni ndite. ²⁶ Ila hemwe hamkunda hebu, vyohamuwele ming'holo ja heni. ²⁷ Ming'holo

ja heni jihulikaga luzi lwa heni, na heni ndijizela na jangumbinza. ²⁸ Ndanguwapa ukomu wa mazuwa gose ne kuduma, na hawobagama hebu, na kuduha munhu yoweza kuwalavya mmoko wa heni. ²⁹ Mhaza wa heni ndo yamhele awo, wawele mng'hangala kusinda weng'ha, na hewo hawokwaga mazuwa gose, na kuduha munhu yomboka mmoko wa heni. ³⁰ Heni na Mhaza twa yumwe.”

³¹ Wayahudi nawalokota maganga, leka wantowe.

³² Yesu nakawalonjela, “Ndiwalajilani mbuli nyinji kulawa kwa Mhaza. Ilikohi kuli azo zilinguwadita msubule na maganga?”

³³ Wayahudi nawamwidichila wata, “Hatulingugana tukutowe na maganga kwa agala ganojile gouditile, ila vyoumkovula Nguluwi. Kwa vila hegwe kwa munhu hela, ila kwangidita kota Nguluwi!”

³⁴ Yesu nakedichila, “Ndaze, hayandichigwe kuli chitabu cha Malajizo ga hemwe kota Nguluwi kalonga, ‘Heni ndonga hemwe mwa milungu?’ ³⁵ Nguluwi kawachema milungu wala wapeligwe usenga wa heye, na hetwe tuvizela kota Maandiko Matakatifu gangukomya ng'hatu mazuwa gose. ³⁶ Kota vila Mhaza kanyhagula heni na kunhuma kuli isi yeng'ha, mwangumlonjela, kwangukovula, kwa vila nandonga, ‘Heni nda mwana wa Nguluwi.’ ³⁷ Wone muwene silingudita mijito johaganile Mhaza wa heni, mleche kung'hunda. ³⁸ Ila wone ndilingudita, na hemwe mlema kung'hunda heni, yowa goya wone mkunde gondilingudita, aho mowa mvizelele kota, Mhaza kangikala mgati mwa heni, na heni ndangikala mgati mwa Mhaza.”

³⁹ Nawalapa kahi wamibate Yesu, ila heye kasulupuka mmoko mwawo.

⁴⁰ Yesu nakaluta kahi mwambu mwa lwanda lwa Yolandani, honhu Yohani nayali yobatiza, nakekala kuko.

⁴¹ Wanhu wenji nawoya walonga, “Yohani nahaditile ulajilo woneche,” “Geng’ha gowalonjile kwa munhu ayu nakakomya.” ⁴² Wanhu wenji wa ako nawamkunda Yesu.

11

Kubagama kwa Lazalo

¹ Munhu yumwe yali yochemigwa Lazalo yali mtamwa. Munhu ayo yali yochikala hali muji wa Besania. Muji awo ndo kwali hakaye ha Maliya na lumbulye Malita. ² Maliya ayu ndo yuyula yambakaze Mkulu Yesu mafuta ga kubakaliza na kubagusa kwa mnvili za heye. Lelo Lazalo, lumbulye ndo yali yotamika. ³ Awala wadala wahilika usenga kwa Yesu walonga, “Mkulu, mkulugwe ulingumgana Lazalo kangutamika.”

⁴ Yesu vyoyahuliche ago, nakalonga, “Utamwa awu haumkopola hebu Lazalo, ila ni kwa mbuli ya ukulu wa Nguluwi. Lazalo kotamika leka kwa kukolela ayo Mwana wa Nguluwi yapegwe ukulu.”

⁵ Yesu nakamgana heko Malita na lumbulye na mkulu wawo Lazalo. ⁶ Vyoyahuliche kota Lazalo mtamwa, kekala bahala hoyawele mazuwa gayage meli.

⁷ Hamba nakawalonjela walanguswa wa heye, “Tucheni tuhiluche Yudeya.”

⁸ Walanguswa nawamwidichila, “Mlangusa, kusemwa mhela udo hela Wayahudi vyowali wogana kukusubula na maganga, kahi kwangugana uhiluche kuko?”

⁹ Yesu nakawalonjela, “Zuwa limwe lina saa kumi na meli, si ndo vyoili? Lelo heye yojenda kuzelu hochikwang’wala hebu, kwavila kanguwona uzelu. ¹⁰ Ila wone munhu yojenda nechilo, kochikwang’hbwala, kwa vila kahela lumuli mgati mwa heye.” ¹¹ Yesu nakalonga ago na konjezela, “Mganwa wa hetwe Lazalo kawasa, heni ndoluta ndikamwinule.”

¹² Walanguswa nawedichila, “Mkulu, wone yawasile kowa mkomu.”

¹³ Yesu yali yolonga mbuli ya kubagama kwa Lazalo, ila walanguswa hewo nawavizela kota Lazalo kawasa hela. ¹⁴ Hamba Yesu nakawatubulila kalonga, “Lazalo kabagama. ¹⁵ Ndangusangalala kwavila nasali ako ila mkunde. Lelo tucheni koyali.”

¹⁶ Tomasi yali yochemigwa mnyambili kawalonzela walanguswa wayage kalonga, “Tucheni na hetwe tuk-abagame hamawe na heye.”

Yesu ndo uzilipulo na ukomu

¹⁷ Yesu vyoyafichile, nakafika wamtilile Lazalo katali mazuwa gane nagakola. ¹⁸ Besania kwali kutali kwa kota maili zidatu hino kulawa Yelusalemu. ¹⁹ Wayahudi wenji nawoya kuwahambuliza Malita na Maliya kwa kufiligwa na lumbulyawo Lazalo.

²⁰ Malita vyoyahuliche kota Yesu kanguya, nakaluta kumbochela, ila heye Maliya nakapona hakaye. ²¹ Malita nakamlonjela Yesu, “Mkulu, na uwe baha, lumbulyangu hali bagama! ²² Ila ndivizela kota na sambu, Nguluwi kokupa choneche choumlanda!”

²³ Yesu nakamlonjela Malita, “Lumbulyake heye kozilipuka kahi.”

²⁴ Malita nakedichila, “Ndivizela kota kozilipuka kuli zuwa lya mwisu.”

²⁵ Yesu nakamlonjela, “Heni nda uzilipulo na ukomu. Munhu yoneche yalingung'hunda, kowa mkomu Ila wone yabagame. ²⁶ Na munhu yoneche yalingikala na kung'hunda hobagama hebu! Lelo kwangukunda aga?”

²⁷ Malita nakedichila, “Ena Mkulu! Ndangukunda kota hegwe uli Kilistu Mlohozi, Mwana wa Nguluwi yalinguya muisi.”

Yesu kangulila mahozzi

²⁸ Malita vyoyalonjile ago, nakahiluka mng'handanda na kumchemba lumbulye Maliya hafungo yaliyeka. Kamlonjela, “Mlangusa koya, kangukuchema hegwe.” ²⁹ Maliya vyoyahuliche ago, nakenuka na kubilimila kunze kumbochela Yesu. ³⁰ Yesu nayali yang'hali kwinjila hali chijiji chila, yali yang'hali hahala honhu Malita hoyamting'hanize. ³¹ Wayahudi nawekale hamwe na Maliya womhoza vyowamuwene yokwinuka yolawa kunze, nawo nawenuka na kulawa kunze. Nawejesa kota kanguluta ko wamtilile Lazalo yakalile kahi.

³² Maliya vyoyafichile koyali Yesu na vyoyamuwene, nakafugama mmagulu ga Yesu, nakamlonjela, “Mkulu, na uwe baha, lumbulyangu nahambe yabagame!”

³³ Yesu vyowamuwene Maliya yolila, na awala Wayahudi welongozase nawo wolila, nakawa na masinzo ng'hatu mnhumbula mwa heye na kwinjililwa na isungu.

³⁴ Yesu nakawauza, “Mumuwika kahi?”

Nawamwidichila wata, “Mkulu, uye ulole.”

³⁵ Yesu nakalila mahozzi. ³⁶ Wayahudi nawalonga wata, “Mlote navyoyali yamganile lukami!”

³⁷ Baho wanhu wanji nawalonga wata, “Hino hawele yuyu yangubule meho ayula yohambe yalole? Nakalemwela ndaze kumdita Lazalo yaleche kubagama?”

Yesu kangumzilipula Lazalo

³⁸ Yesu vyoyali na isungu ng'hatu mnhumbula mwa heye, nakaluta kuli chilaga. Chilaga acho chali mhalika, kahi liganga likulu naliwichigwa hamlango. ³⁹ Yesu nakawalonjela, “Muse iganga hali lwizi.”

Malita, lumbulye Lazalo nakalonga, “Mkulu, kaluka kunhung'ha, kwa vila kawichigwa mchilaga lehano zuwa lya kane!”

⁴⁰ Yesu nakamlonjela Malita, “Sikulonjele kota wone ukundile kowona ukulu wa Nguluwi?” ⁴¹ Nawosa iganga hali lwizi na baho Yesu kalola kuchanya, nakalonga, “Ndangukutogola Mhaza kwa vila hegwe kwanguyhulichiza. ⁴² Ndivizela kota kwanguyhulika heni mazuwa gose. Ila ndangulonga aga kwa chiwalo cha wanhu awa leka wakunde kota hegwe ndo unhumile heni.” ⁴³ Vyoyalonjile ago, nakachema kwa lizi ng'hulu kalonga, “Lazalo, ulawe kunze!” ⁴⁴ Lazalo nakalawa kunze, moko na magulu gawopigwe na sanda, na chibende chingubike chihanga. Yesu nakawalonjela wanhu, “Mumdohole na mumleche yalute.”

Uhesi wa kumkopola Yesu

(Matei 26:1-5; Malichi 14:1-2; Lukasi 22:1-2)

⁴⁵ Wayahudi weng'ha wawele ahala kwa Maliya nawagona goyaditile Yesu, nawamkunda. ⁴⁶ Ila wamwe wa hewo nawahiluka kwa Mafalisayo nawawalonjela goyaditile Yesu. ⁴⁷ Baho Mafalisayo na wakulu wa watambika wating'hana wata, “Tudite ndaze? Mlole vinduzanduza vyoyalingulajila na kudita munhu ayu! ⁴⁸ Wone tumleche, wanhu weng'ha womkunda heye, hamba wakulu wa Loma wohola isi ya hetwe na kuwifya ng'handanda ya Nguluwi ya hetwe!”

⁴⁹ Munhu yumwe wa hewo yali yochemigwa Kayafa yali Mtambika Mkulu mhela ula nakawalonjela, “Hemwe hamchizelele chinhu! ⁵⁰ Hamvizelele kota yowa goya munhu yumwe yabagame kwa mbuli ya wanhu wenji, kuleka isi yeng'ha igwiswe?” ⁵¹ Kayafa halonjile ago kwa ludali lya heye, ila kwa vila nayali Mtambika Mkulu mhela ula, yaliyolonga kota Yesu kanguzabagama kwa mbuli ya isi ya hewo. ⁵² Kahi haiwele hela kwa hewo, ila kahi kowegala hamwe wanhu wa Nguluwi wasambaluche.

⁵³ Ahyo kulawa zuwa lila wakulu wa Wayahudi waliwoheha na kupala nzila ya kumkopola Yesu. ⁵⁴ Ahyo Yesu nahawele yojenda hazelu hagati mwa Wayahudi, ila kalawa aho, nakaluta honhu habehi na hagonuche, hali muji wa Efulaimu. Kekala kuko na walanguswa wa heye.

⁵⁵ Mnvina ya Pasaka ya Wayahudi vyoyali habehi, wanhu wenji wali woluta Yelusalemu kulavya nhambiko kihovuga yawe Yelile Pasaka ing'hali. ⁵⁶ Wali wompala Yesu, na vyowamemile mli Ng'handanda ya Nguluwi, weuza wata, “Hemwe mwangijesa ndaze? Hino hokuya hebu kuli ino mnvina?” ⁵⁷ Mtambika mkulu na Mafalisayo nawalavya ilajizo kota wone munhu yamone Yesu koyali, yoye yalonje wakamibate.

12

Yesu kangubakalizwa mafuta ga kununyilila

(Matei 26:6-13; Malichi 14:3-9)

¹ Mazuwa sita vyogaponile kulutila Pasaka, Yesu nakahiluka Besania, konayali kikala Lazalo, yula Yesu yamzilipule kulawa kwa wabagame. ² Ako nawamwichila Yesu chilyo cha nechilo. Malita yali yoyawichila vilyo, na Lazalo yali yumwe wa awala wekale hali chisanya na Yesu. ³ Maliya nakahola nusu lita ya mafuta galingununyihilila ga nado galinguguzigwa kwa sendi nyinji, nakambakaliza Yesu magulu, hamba kaibagusa na mnvili za heye. Na ng'handanda yeng'ha naimema unusi wa kununyihilila. ⁴ Yudasi Isikalioti, yumwe wa walanguswa wa Yesu, ayula yokuya kumhinduka Yesu nakalonga, ⁵ “Hambi iwa ndaze, Mafuta aga gahaguzigwe kwa sendi denali miya zidatu zilinguhega kwa mwezi umwe ng'hatu na sendi azo wapegwe wazunwa?” ⁶ Yudasi nahalonjile ago kwa vila nakawonela isungu wazunwa, ila kwa vila nawali wojenda na muhako wa sendi, na mala inji yali yohiza sendi.

⁷ Ila Yesu nakalonga, “Mleche kumgaza ayu mdala. Mumleche yawiche ago mafuta kwa chiwalo cha zuwa lya kutiligwa lukuli lwangu. ⁸ Wazunwa mwanawo mazuwa geng'ha, ila hamuwa na heni mazuwa geng'ha.”

Uhesi wa kumkopola Lazalo

⁹ Wayahudi wenji nawahulika kota Yesu nayali Besania, ahyo nawaluta kuko. Hewo hawalutile kumlola Yesu hela, ila kahi nawaluta kumlola Lazalo yawele ayula Yesu yamzilipule kulawa kwa wabagame. ¹⁰ Ahyo wakulu wa watambika nawagana wamkopole Lazalo na heye, ¹¹ mina kwa chiwalo cha Lazalo Wayahudi wenji nawawalema wandewa wa hewo na kumkunda Yesu.

Yesu kangwinjila Yelusalemu kwa luchenze

(Matei 21:1-11; Malichi 11:1-11; Lukasi 19:28-40)

¹² Zuwa iyage, wanhu wenji nawoyile kuli mnvina ya Pasaka nawahulika kota Yesu kanguwa Yelusalemu. ¹³ Baho wahola miputi ja mgoda wa mitende na waluta kuza kumbochela mnzila aku wotowa luchenze, wolonga, “Mtogoleni Nguluwi, watambichizwe yula yokuya kwa itagwa lya Mkulu.

Mtogoleni mndewa wa Izilaeli!”

¹⁴ Yesu nakapegwa idogowi, kakwina ku mung'ho, kota Maandiko Matakatifu vyogalonjile.

¹⁵ “Uleche kudumba bita Sayuni, ulole Mndewa wa hegwe kanguya, nakakwina mwana wa idogowi.”

¹⁶ Mhela ula walanguswa nahawavizelele. Hamba Yesu vyoyatogoligwe, baho nawakumbuchila kota ago na-gandichigwa kwa mbuli ya heye, na wanhu nawamditila ago.

¹⁷ Lung'hongola lwa wanhu nawawele hamwe na Yesu hoyali yomchema Lazalo kulawa kuchilaga, na kumzilip-ula kulawa kwa wabagame nawalutilila kulavya ulolezi wa mbuli ila. ¹⁸ Ahyo wanhu wenji nawaluta kumbochela Yesu kwa vila nawahulika kota kalajila chinduzanduza chino. ¹⁹ Mafalisayo wangilonjela wata, “Mwangulola! Hotuweza kudita choneche! Mlole isi yeng'ha yangumuwinza heye!”

Wagilichi wamwe wangugana wamone Yesu

²⁰ Kwali na Wagilichi wamwe hali wanhu walutile Yelusalemu kutambichiza mhela wa mnvina ya Pasaka. ²¹ Nawamlutila Filipino, mwenyeng'haye wa Betisaida muli muji wa Galilaya, nawamlonjela, “Mkulu, twangugana tumone Yesu.”

²² Filipino nakaluta kumlonjela Andeleya, na hewo weli walutasa kumlonjela Yesu. ²³ Yesu nakawedichila, “Mhela wa Mwana wa Munhu kubochele ukulu ufika! ²⁴ Ndanguwalonjela ndikomya, nyhule imwe ya uhemba wone haigwile hali misanga na kola yopona imwe. Ila wone yole, yolela nyhule nyinji za uhemba. ²⁵ Munhu yoneche yougana ukomu wa heye kowajiliza, ila munhu yoneche youlema ukomu wa heye muisi ino kouwika kwa mbuli ya ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. ²⁶ Munhu yoneche yalingugana yawe chitumagwa wa heni kanguganigwa yambinze, Ieka honhu honeche hondiwa, ndo baho mkolamijito wa heni hoyowa. Na munhu yowa chitumagwa wa heni Mhaza wa heni komtogola.”

Yesu kangulonga kubagama kwa heye

²⁷ “Sambi Nhumbula ya heni yangugazika lukami, na ndonje choni? Ahi ndonje, ‘Mhaza, umbusile mhela uno’ Hebu. Nambuya muisi kwa mbuli ya kukolela kuli mhela uno wa kugazigwa. ²⁸ Mhaza, litogole itagwa lyako!”

Aho lizi ihulikwa kulawa kilanga, “Ndilitogola, na kahi ndolitogola.”

²⁹ Wanhu wenji nawemile ahala honhu nawahulika lizi alyo, wamwe wata lyali linguluwi, na wanji walonga wata, “Mhilisi wa kilanga nayali yolonga na heye!”

³⁰ Yesu nakawedichila, “Luzi alo haluhulikwe kwa mbuli ya heni, ila kwa mbuli ya hemwe. ³¹ Sambu ndo mhela wa utaguso wa isi ino, na Limazoga mndewa wa isi ino woza kungamula. ³² Heni hondikwinuligwa kulawa hasi ha isi ino, ndomkwegwa chila munhu yoye kwa heni.”

³³ Kwa ulonzi awu, nakalajila vyoyobagama.

³⁴ Lung'hongola lwa wanhu wedichila wata, “Malajizo ga hetwe gatulonjela kota, Kilistu Mlohozi kochikala mazuwa gose. Lelo iwa ndaze kwangulonga Mwana wa Munhu kanguganigwa yenuligwe? Ndo yalikohi ayo Mwana wa Munhu?”

³⁵ Yesu nakedichila, “Lumuli lung'hali na hemwe kwa mhela udo. Mjende muwelenalo lumuli kutitu haku-nawafika munhu yojenda kutitu havizelele koyoluta.

³⁶ Kwa vila mlinalo lumuli, mkunde alo lumuli muwe wanhu wali na lumuli.”

Wanhu hambe wakunde

Yesu vyoyasindile kulonga ago, nakaluta kutali na hewo.

³⁷ Hanga Yesu nakalajila vinduzanduza vyeng'ha vila hali hewo, ila hewo nawalema kukunda. ³⁸ Ahyo ulonzi yalonjile Mloli Isaya ukola,

“Mkulu, kakohi yakundile gotuwalonjele?

Na ludali lwa Mkulu lulajilwa kwa wali kohi?”

³⁹ Ahyo nawalemwela kukunda, kota vila Mloli Isaya lowalonjile kahi,

⁴⁰ “Nguluwi kawadinya meho gawo, kahi kahazanya nhyala za hewo,

leka waleche kulola kwa meho gawo,
na waleche kuvizela kwa nhyala za hewo.
Leka waleche kunyhinduchila heni,
na heni ndahawalohole.”

⁴¹ Isaya nakalonga aga vyoyauwene Ukulu wa Yesu, nakalonga mbuli za heye.

⁴² Ahyo, vilongozi wenji wa Wayahudi wali womkunda Yesu. Ila kwa kudumba Mafalisayo, nahawali yolonga mbuli ayo hazelu kwa kudumba kuwinjigwa mli ng'handanda ya kusalila. ⁴³ Nayali yogana kutogoligwa na wanhu kusinda kutoligwa na Nguluwi.

Ulonzi wa Yesu wangutagusa wanhu

⁴⁴ Hamba Yesu nakalonga kwa kuchemelela, “Munhu yokunda ga heni, halingukunda ga heni ndiliyeka, ila kangukunda na ga heye yanhumile. ⁴⁵ Munhu yalingumbona heni, kangumona na heye yanhumile heni. ⁴⁶ Heni ndo lumuli, nambuya kuli isi leka wanhu weng'ha wawelengung'hunda ga heni waleche kupona kuli kutitu. ⁴⁷ Wone munhu yahuliche mbuli ya Nguluwi na kibata, heni simtagusa hebu. Suyile kutagusa wanhu wa isi, ila mbuya kuilohola. ⁴⁸ Munhu yawele ngundema heni, yohakundile mbuli ya heni kanaye yumwe wa kumtagusa, mbuli ayo ndonjile ndo yomtagusa muli zuwa lya mwiso. ⁴⁹ Kwa vila heni hambendonje kwa ludali lwa heni, ila Mhaza yanhumile kandajiza gala gawele kulapigwa kulonga. ⁵⁰ Na heni nandivizela kota ilajizo lya heye lwangigala ukomu wa mazuwa gose ne kuduma. Ahyo ndangulonga gala hela Mhaza goyanhumile ndonje.”

¹ Yali zuwa imwe habehi na mnvina ya Pasaka, Yesu nakavizela kota mhela wa heye wowa ufichile wa kuka muisi ino na kuluta kuli Mhaza wa heye. Nakawagana ng'hatu wanhu wa isi ino wawele wa heye, ligano lya heye lyalihela mwiso.

² Yesu na walanguswa wa heye wali wolya chilyo cha nechilo. Limazoga lyali limwinjile mnhum-bula ya Yudasi mwana Simoni Isikalioti yamhinduche Yesu. ³ Yesu nakavizela kota Mhaza kampa chila chinhu mmoko mwake. Na kavizela kota nakalawa kwa Nguluwi, na kanguhiluka kwa Nguluwi. ⁴ Baho nakenuka hala hoyekale, nakawika hafungo igolole lyake, nakahola chibende, kawoha mchuno mwake. ⁵ Hamba kawika malenga mchisaye, nakaluka kuwahovuga walanguswa magulu akuno yowabagusa na chila chibende choyawohile mchuno. ⁶ Vyoyafichile hali Simoni Petili, na heye Petili nakamlonjela, “Mkulu, kwangugana kunyhovuga magulu heni?”

⁷ Yesu nakamwidichila, “Huvizelele chondilingukola sambu, ila kovizela hamba.”

⁸ Petili nakamlonjela Yesu,

“Hegwe hunyhovuga heni magulu gangu ng'o!”

Yesu nakamlonjela, “Wone hulingugana ndikuhovuge, huwa mlanguswa wa heni.”

⁹ Simoni Petili nakedichila, “Mkulu, uleche kuhovuga magulu yeka! Uhovuge na moko na mutwi weng'ha!”

¹⁰ Yesu nakalanga, “Munhu yojile haimnojeza kihovuga kahi, ila magulu hela, ila na lukuli lweng'ha. Hemwe mwangung'hala ila haiwele mweng'ha.” ¹¹ Yesu nakamzela yalikhohi yomhinduka, ndo mana yalonjile, “Hemwe weng'ha mwangung'hala ila yumwe hangalile hebu.”

¹² Yesu vyoyasindile kuwahovuga migulu walanguswa, kavala igolole, kahiluka koyali yekalise kalonga, “Hambi mvizela vyondalindidita kwa hemwe?”
¹³ Mwangunyhema heni Mlangusa na Mkulu, iwa goya mwagudita hino, ahi ndo vyondili. ¹⁴ Heni ndili Mkulu na Mlangusa wa hemwe ndiwahovuga magulu genu, ahyo na hemwe namwe mwanguganigwa mihovuje magulu genu. ¹⁵ Heni ndiwalajilani nzila ya kudita, leka na hemwe namwe mdite kota vyondiwaditile. ¹⁶ Ndanguwalonjelani ndikomya ng'hatu, chitumagwa hawaga mkulu kusinda Mkulu wa heye, na mpogozi hawaga Mkulu kwa ayula yamtumile. ¹⁷ Lelo vyomgazelele ago, mobweda hala homgadita ago.

¹⁸ “Silingulonga kwa hemwe mweng'ha. Ndiwazela wondiwahagule. Ila yanguganigwa Maandiko Matakatifu gakomye, kota vyogalonjile, ‘Heye yadilize hamwe na heni, kongaluka.’ ¹⁹ Ndiwalonjelani mbuli azo sambi zing'hali lawila, wone zilawile mkunde kota ‘Heni nda Heye.’ ²⁰ Ndanguwalonjela ndikomya, munhu yalingumbochela yula yondilingumtuma, kangumbochela heni, na heye yalingumbochela heni, kangumbochele heye yanhumile.”

Yesu kangulagula kota kohinduligwa

(Matei 26:20-25; Malichi 14:17-21; Lukasi 22:21-23)

²¹ Vyoyalonjile ago, mli muhe wa Yesu nakaluka kuwa na masinzo kawalonjela ne kuvisa chinhu, “Ndanguwalonjela ndikomya ng'hatu, yumwe wa hemwe kongaluka.”

²² Walanguswa welola aku wochijesa na kiuza hewo kwa hewo, wata, “Iwa ndaze mbuli ayi? Yalikohi yodita ago?” ²³ Mlanguswa yumwe yaganigwe ng'hatu nayali yekale habehi na Yesu. ²⁴ Simoni Petili nakamlajila moko,

kalonga, “Umuuze Mlangusa, kangulonga kwa mbulli ya yalikhohi?”

²⁵ Ayula mlanguswa kaluta habehi ng'hatu na Yesu, kauza, “Mkulu, yalikhohi yodita ago?”

²⁶ Yesu nakedichila, “Yula yondimpa ibumunda lyondilize mchizombe na ndompa, ayu ndo heye.” Baho kamogola ibumunda, kadilizila mchisaye nakampa Yudasi, mwana Simoni Isikalioti. ²⁷ Baho Yudasi vyoyabochele ibumunda kulawa kwa Yesu, Limazoga limwinjila. Yesu nakamlonjela Yudasi, “Udite himahima goulungugana kudita.” ²⁸ Ila kwali kuduho munhu ne yumwe ahala yavizelele iwa ndaze yomlonjela hino. ²⁹ Kwa vila Yudasi yali muwika sendi, hewo nawejesa kota Yesu kangumlonjela yakagule vinhu vilinguganigwa kuli mnvina ya Pasaka hamba yakawape wazunwa. ³⁰ Yudasi kabochela libumunda, na baho kalawa kunze. Yali nechilo.

Ilajizo linyale

³¹ Yudasi vyoyochile, Yesu nakalonga, “Sambi ukulu wa Mwana wa Munhu wozangoneka, na Nguluwi kangupegwa ukulu mgati mwa heye. ³² Na wone ukulu wa Nguluwi ugubuligwa mgati mwa Mwana, lelo, na heye Nguluwi koulajila ukulu wa Mwana mgati mwa heye, kodita ago baho. ³³ Wanangu, nding'hali na hemwe kwa mhela udo hela. Momhala, ila sambu ndanguwalonjelani gala gondiwalonjele vilongozi wa Wayahudi, ‘Hamluta kondiluta heni!’ ³⁴ Na sambu ndanguwapa ilajizo linyale, migane, migane kota vyondiwanigile hemwe. ³⁵ Wone migane, chila munhu kovizela kota mwa walanguswa wa heni.”

Yesu kangwagula kota Petili kombela

(Matei 26:31-35; Malichi 14:27-31; Lukasi 22:31-34)

³⁶ Simoni Petili nakamuuzza Yesu, “Kohi kouluta Mkulu?”

Yesu nakedichila, “Hujeza kumbinza sambi kondiluta, ila kombinza hamba.”

³⁷ Petili nakamuuzza, “Mkulu, lekachoni ndeche kukuwinza sambi? Heni ndokwimilila mbaka kubagama kwa mbuli ya hegwe.”

³⁸ Yesu nakedichila, “Hambi koweza kubagama kwa mbuli ya heni? Ndangukulonjela ndikomya ng'hatu, ne izogolo halineka, kombela kadatu kota hunzelele heni!”

14

Yesu ndo nzila wa kuluta kwa Nguluwi

¹ Yesu nakawalonjela, “Mleche kusumajila mnhumbula za hemwe. Mumkunde Nguluwi, mng'hunde na heni.

² Kaye kwa Mhaza wa heni kuna honhu henji ha kikala, wone hayali ahyo, nandahawalonjeleni. Sambu ndanguluta kuwawichila honhu. ³ Wone ndute kuwawichilani goya honhu ha hemwe, ndohiluka kuwahola nene, na mochikala honhu hondikale heni. ⁴ Na muizela nzila ya kuluta ako kondiluta.”

⁵ Tomasi nakamuuzza, “Mkulu, hatukuzelele kouluta, lelo toizela ndaze nzila ayo?”

⁶ Yesu nakamwidichila, “Heni ndo nzila na kukomya na ukomu. Kuduha munhu yoluta kwa Mhaza wone hakolile kwa heni. ⁷ Wone mlingunzela heni, mwangumzela na Mhaza wa heni. Na kulawa sambu mumzela, kahi mina mmona.”

⁸ Filipo nakamlonjela, “Mkulu, utulajile ayo Mhaza, acho weng'ha ndochotulingugana.”

⁹ Yesu nakawedichila, “Nandikala na hemwe mhela weng'ha, nagwe Filipo hunanzela? Heye yambwene heni kamona Mhaza. Iwa ndaze ulonga, ‘Tulajile Mhaza?’

¹⁰ Ndaze, huwele kukunda kota heni nda mgati mwa

Mhaza, na heye Mhaza ka mgati mwa heni? Mbuli zondiwalonjele hemwe hambe ndonje kwa ludali lwa heni. Mhaza yali mgati mwa heni kangukola mijito. ¹¹ Chiba Mkunde heni hondilonga, heni ndangikala mgati mwa Mhaza, na Mhaza kangikala mgati mwa heni. Wone hebu, ukunde kwa vila vinduzanduza vyondilingudita. ¹² Ndangulonga ndikomya, yalingukunda kodita mbuli zondilingudita heni, kodita mbuli ng'hulu ng'hatu, kwavila ndanguluta kwa Mhaza. ¹³ Choneche chomlanda kwa itagwa lyangu ndodita, leka Mhaza yapegwe ukulu mgati mwa Mwana. ¹⁴ Wone mlande chinhu choneche kwa itagwa lyangu, ndowaditilani.

Ndowegalilani Muhe Yelile

¹⁵ “Wone mlingungana heni, mochibatilila malajizo ga heni. ¹⁶ Na heni ndomlanda Mhaza, na heye kowegalila Mtanzi yunji, na heye kochikala na hemwe mazuwa gose. ¹⁷ Heye ndo Muhe Yelile wa Nguluwi wa kukomya. Wanhu wa isi hoimbochela heye kwa vila hoimona na kumzela heye. Ila hemwe mumzela kwa vila kochikala na heye kowa mgati mwa hemwe.

¹⁸ “Siwaleka mliwachiwa, ndokuya kahi kwa hemwe. ¹⁹ Ipona hachefu wanhu wa isi hawombona heni kahi, ila hemwe mombona. Na vyondili mkomu, namwe mowa wakomu. ²⁰ Zuwa lila holikuya, movizela kota nda mgati mwa Mhaza, na hemwe mwa mgati mwa heni, na heni mgati mwa hemwe.

²¹ “Munhu yoneche yalingubochela malajizo ga heni na kibata, heye ndo yalingungana heni. Na heye yalingungana heni, Mhaza wa heni komgana, na heni ndomgana nakilajila kwa wanhu wose.”

²² Yudasi hawele yula Yudasi Isikalioti nakalonga, “Mkulu, yowa ndaze hegwe wilajile kwa heye na haiwele kwa wanhu wa isi?”

²³ Yesu nakamwidichila, “Munhu yula yongana heni, kokunda gondanguse. Mhaza wa heni komgana heye, na heni na Mhaza tokuya kikala hamwe na heye. ²⁴ Munhu yula yohambe yangane heni, halingukunda ulanguso wa heni. Ulonzi womuhuliche hauwele wa heni, ila wa Mhaza yanhumile heni.”

²⁵ “Ndiwalonjelani vinhu avi vyonding'hali hamwe na hemwe. ²⁶ Mtanzi ayo Muhe Yelile, Mhaza yomigala kwa itagwa lyangu ayo ndo kowalangusa hemwe chila chinhu na kowadita mkumbuchile gala gose gondiwalonjele.”

²⁷ “Ndanguwalechelani kikala goya, ndanguwapa kikala goya kwa heni. Silingulapa kota vila isi vyoilingudita. Mleche kuwa na masinzo mnhumbula za hemwe, kahi mleche kudumba. ²⁸ Muhulika ndiwalonjela hemwe, ‘Ndanguka, ila ndokuya kahi kwa hemwe.’ Wone mlingungana heni, mwahasangalale kwa vila ndanguluta kwa Mhaza, Mhaza ndo mkulu kwa heni. ²⁹ Ndiwalonjelani vinhu avi sambu havinalawila, leka wone vilawile hemwe mkunde. ³⁰ Silonga na hemwe mbuli nyinji, kwa vila Limazoga Mndewa wa isi ino kanguya. Na heye kahela ludali kwa heni. ³¹ Ila isi yanguganigwa ivizele kota ndangumgana Mhaza, ndovila ndangukola chila chinhu chowalajize Mhaza.”

“Mwime, tucheni.”

15

Yesu ndo mzabibu ng'hatu

¹ “Heni ndo mzabibu wa kukomya, Mhaza wa heni ndo mlimi. ² Chila nhagala yohambe ilele mafuza ndanguitema, na chila nhagala iwele ngulela ndanguidahulila ilele

mafuzi menji. ³ Hemwe muwa mwelile kwa mbuli ya ula ulonzi wondiwalonjele. ⁴ Mikale mgati mwa heni, na heni mgati mwenu. Nhagala hailela mafuzi iliyeka, ila wone ibatilile kuli igodi yolela mafuzi, na hiho hemwe hamlela mafuzi wone hamikale mgati mwa heni.”

⁵ “Heni nda mzabibu, na hemwe mwa nhagala. Yalingikala mgati mwa heni, na heni mgati mwa heye, ayo kolela mafuzi menji. Hamkola ne chinhu choneche mliyeka. ⁶ Munhu yoneche wone yekale mgati mwa heni kowa yatajigwe kunze kota nhagala ikalile. Wanhu woilokota nhagala ayo na kuitoza kuli chiluli ilakale. ⁷ Wone mikale mgati mwa heni na ulonzi wa heni wikale mgati mwa hemwe, mlande chinhu choneche chomlapa mopegwa. ⁸ Ukulu wa Mhaza wa heni wokoneka wone mlela mafuzi menji na muwe walanguswa wa heni. ⁹ Heni ndiwagana hemwe kota vila Mhaza vyoyanganile heni. Mikale mvizela kota heni ndanguwagana. ¹⁰ Wone mibate malajizo ga heni mopona mli igano lyangu kwa hemwe, kota vila heni vyondibate malajizo ga Mhaza na kupona mli igano lyake.”

¹¹ “Ndanguwalonjelani mbuli zino leka kusangalala kwa heni kikale mgati mwenu, na kusangalala kwa hemwe kuwe kwenele. ¹² Ndanguwalajiza hino, migane. Migane kota vyondiwanile heni. ¹³ Kuduhu igano ikulu ng'hatu kusinda igano lya munhu kuulavya ukomu wa heye kwa wanhu yawaganile. ¹⁴ Na hemwe mwa goloko wa heni wone mkola kota vyondilinguwalajiza. ¹⁵ Hemwe siwachema hemwe vitumagwa lekachoni, chitumagwa hawaga havizelele mkulu wa heye chowodita. Leka ndanguwachema hemwe goloko wa heni, kwavila ndiwalonjela geng'ha gonyhuliche kwa Mhaza wa heni. ¹⁶ Hamuwele hemwe mnhyagule heni, ila heni ndiwahagula hemwe nandiwajiza mlute mkalele mafuzi menji na mafuzi

gawelengikala lukami. Mhaza wa heni kowapa hemwe choneche chomlanda kwa itagwa lyangu. ¹⁷ Alyo ilajizo lya heni ndo ali, migane.”

Wanhu wa isi yowazudila hemwe

¹⁸ “Wone wanhu wa isi wawazudile hemwe, mkumbuchile kota nawaluka kunzudila heni. ¹⁹ Wone namuwe wanhu wa isi ino, wanhu wa isi nawawaganile hemwe kota wanhu wa heye. Kota vila hemwe lohamuwele wanhu wa isi, ila heni ndiwahagulani hali wanhu wa isi, ndo mina isi yanguwazudila. ²⁰ Mkumbuchile vyondiwalonjele, ‘Chitumagwa hawaga mkulu kusinda heye.’ Wone wanhu wangazile heni, wowagaza na hemwe kahi. Wone webate mbuli ya heni, wochibata mbuli ya hemwe. ²¹ Ila ago geng’ha wokuditilani hemwe kwa vila mwa wanhu wa heni, hawamzelele yula yanhumile. ²² Wone nandechi kuya kulonga na hewo, nahawali kuwa na gehile. Ila sambi hawoweza kulonga kota wahela gehile. ²³ Munhu yawele kunzudilila heni, kangumzudila na Mhaza wa heni. ²⁴ Wone nasiditile kwa hewo mbuli zohazinakoleka na munhu yunji, nahayali na gehile. Ila sambi wagona gonditile, wanzudila heni kahi wanzudila heni na Mhaza wa heni. ²⁵ Aga nagalawila kota vyogandichigwe kuli Malajizo, ‘Wanzudila heni hela hihi.’”

²⁶ “Loyokuya ayo mtanzi ndilingumlajiza kwa hemwe kulawa kwa Mhaza, ayo Muhe Yelile yalingulavya kukomya kwa Nguluwi, yalingulawa kwa Mhaza, heye kondavila ulolezi heni. ²⁷ Na hemwe namwe mondavila ulolezi, kwa vila mwali na heni kulawa mwaluko.”

16

¹ “Nandiwalonjela ago mleche kuleka kunghunda heni. ² Wanhu yowawinga hemwe kuli Misinagogi ja hewo. Kahi mhela wanguya, heye yowakopola hemwe kochijesa kota

kangumnojeza Nguluwi. ³ Wanhu wowaditilani ago kwa vila hawamzelele Mhaza, kahi hawanzelele heni. ⁴ Ila ndanguwalonjelani ago leka howokwaluka kudita ago, mkumbuchile kota nandiwalonjelani.”

Mijito ja Muhe Yelile

“Siwalonjeleni mbuli azo kulawa mwaluko kwa vila ndali hamwe na hemwe. ⁵ Ila sambi ndanguluta kwa heye yanhumile, na kuduhi ne yumwe yalingumbuza, ‘Kwanguluta kohi’ ⁶ Kwa vila ndiwalonjeleni mbuli azi, nhumbula za hemwe zimema masinzo. ⁷ Ila ndanguwalonjela ndikomya, inoga kwa hemwe heni mbuche, kwa vila wone silutile, Mtanzi hokuya kwa hemwe. Leka wone ndute, ndomlajiza yoye kwa hemwe. ⁸ Heye hoyokuya, kowalavila ulolezi wanhu wa isi kota majesa ga hewo geha kwa mbuli ya gehile, na kwa mbuli ya linojile na lihile, na kwa mbuli ya utaguso wa Nguluwi kwa wanhu. ⁹ Hewo wawifwa kwa mbuli ya kudita lihile na linojile kwa vila walema kukunda ga heni. ¹⁰ Hewo wawifwa kwa mbuli ya linojile na lihile kwa vila ndanguluta kwa Mhaza, na hemwe hambona kahi. ¹¹ Kahi wawifwa kuli mbuli ya utaguso kwa vila Limazoga mkulu wa isi ino katagusigwa lumwenga.

¹² “Ndanazo mbuli nyinji za kuwalonjela, ila hamuweza kwimilila kwa sambi. ¹³ Aho, hoyokuya ayo Muhe yalingulajila kukomya kwa Nguluwi, na kuwadita hemwe mvizele kukomya kweng'ha, ayo holonga kwa ludali lwake, ila kolonga goyahuliche, na kuwalonjeleni vinhu vikuya. ¹⁴ Heni ndotogoligwa na heye kwa vila kowalajilani gowapeligwe na heni. ¹⁵ Vyeng'ha vyoyalinavyo Mhaza ndo vya heni, ndo vila ndiwalonjeleni kota ayo Muhe Yelile kowalonjela hemwe gala gowapeligwe na heni.

Masinzo na kusangalala

¹⁶ “Mhela udo hela hammbona hebu, na mhela udo hamba mombona kahi.”

¹⁷ Walanguswa wamwe naweuza, “Iwa ndaze yotulonjela, ‘Ung’hali mhela udo hammbona, na kahi mhela udo mombona?’ Na kahi kangulonga, ‘Kwavila ndanguluta kwa Mhaza.’” ¹⁸ “Iwa ndaze vyoyolonga, ‘Ung’hali mhela udo?’ Hatuvizelele choyolonga!”

¹⁹ Yesu nakavizela kota wangugana kumuuzwa, aho kawalonjela, “Mwangiuza gala gondonjile, ‘Ung’hali mhela udo hammbona, na mhela udo mombona kahi?’” ²⁰ Ndanguwalonjelani ndikomya, hemwe molila na kulomboleza, ila wanhu wa isi wosechelela. Mowa na masinzo, ila masinzo ga hemwe gogaluka kusangalala. ²¹ Mdala hoyolela kawaga na masinzo kwa vila mhela wa usungu wa heye ufika. Ila wone yalele, kawaga yasemwile aula usungu woyauwene kwa vila kawaga yasangalale kwa chali chileleche muisi. ²² Na kwa hemwe vyoili, sambi mna masinzo, ila ndokuya kwa hemwe kahi. Hemwe mowa na usangalalo mnhumbula za hemwe, na kuduhu ne yumwe yokusa awo usangalalo wa hemwe.

²³ “Zuwa alyo hamndanda ne chinhu. Ndanguwalonjelani ndikomya, choneche chomlanda kwa Mhaza kwa itagwa lyangu, kowapani. ²⁴ Mbaka sambi hamnalanda chinhu kwa itagwa lyangu. Mlande na hemwe mopegwa leka usangalalo wa hemwe wenele.

Yesu kana ludali kusinda isi

²⁵ “Ndiwalonjeleni mbuli azo kwa nhelo. Ila mhela wanguya siwandilonga na hemwe kwa nhelo. Ndowa ndiwalonjela ne kuvisa gawele ga Mhaza. ²⁶ Zuwa alyo momlanda Mhaza kwa itagwa lyangu, heni hambe ndiwalonjele kota ndomlanda Nguluwi kwa mbuli ya hemwe, ²⁷ kwa heye Mhaza yuye kanguwagana hemwe. Kanguwagana hemwe kwa vila hemwe mwangungana heni, na

kung'hunda kota ndawa kwa Nguluwi. ²⁸ Heni nandawa kwa Mhaza mbuya muisi, na sambu ndanguileka isi, ndanguhiluka kwa Mhaza.”

²⁹ Hamba walanguswa wa heye nawamuza wata, “Sambu kwangulonjela hazelu ne kulonga kwa nhelo. ³⁰ Sambu tuvizela kota kuvizela vinhu vyeng'ha. Twahela kahi chinhu choneche cha kukuuza, ahi yangutudita tukunde hegwe kwangulawa kwa Nguluwi.”

³¹ Yesu nakawauza, “Mwangukunda sambu? ³² Mhela wanguya, kahi mina ufika, aho hemwe mweng'ha mosambaluka chila yumwe hakaye hake, na heni mondeka ndiliyeka. Ila siwa yeka hebu, Mhaza kahamwe na heni. ³³ Ndanguwalonjelani mbuli azo leka muwe na kikala goya kwa kibanda na heni. Isi yowadita muwe mgaya ng'hatu. Ila msindamale. Heni ndiisinda isi yeng'ha!”

17

Yesu kanguwatambichiza Walanguswa wa heye

¹ Yesu loyasindile kulonga ago, nakalola kuchanya kilanga, kalonga, “Mhaza, mhela ufika. Umpe ukulu Mwanago leka na heye yakupe ukulu. ² Mina nakumpa Mwanago ludali kwa wanhu weng'ha leka yawape ukomu wa mazuwa gose ne kuduma awo woumpele. ³ Na ukomu wa mazuwa gose ne kuduma ndo awu, kukuzele hegwe, uwele uliyeng'ha Nguluwi wa kukomya ng'hatu, na wamzele Yesu Kilistu woumigale. ⁴ Heni ndiwalajila ukulu wa hegwe kuli isi, mijito jomhele kukola ngongomanya. ⁵ Sambu Mhaza, umhe ukulu houli hegwe, ukulu ula wondali nawo isi hainalumbigwa.

⁶ “Ndikudita hegwe uzeleche kwa hewo woumhele kulawa muisi. Wali wanhu wa hegwe, na hegwe kunipa wawe wa heni, na hewo webata ulonzi wa hegwe. ⁷ Sambu wavizela kota vinhu vyeng'ha vyoumhele vilawa kwa

hegwe. ⁸ Ndiwalonjela ulonzi woundonjele, na hewo waubochela. Wavizela kota kukomya heni ndawa kwa hegwe, na wangukunda kota hegwe nakunhuma.

⁹ “Ndanguwalandila awo. Hambe ndiwalandile wanhu wa isi ayi, ila ndanguwalandila hewo woumhele, mina ndo wanhu wa hegwe. ¹⁰ Geng'ha gondilinago galawa kwa hegwe, na geng'ha goulinago ga heni! Na ukulu wa heni ulajilwa kukolela hewo woumhele. ¹¹ Sambu ndanguya kwa hegwe, siwele kahi muisi, ila hewo wa amu muisi. Mhaza Welile, uwawiche goya kwa ludali lwa itagwa lyako, itagwa lyoumhele wawe chinhu chimwe kota hetwe vyotuli yumwe. ¹² Vyondali na hewo, nandiwawika goya kwa itagwa lyako lyoumhele. Heni ndali ndiwamila hewo, na kuduhu ne yumwe yajilile, ila yula munhu yahaguligwe kwajilila leka gala Maandiko Matakatifu genele. ¹³ Na sambu ndanguya kwa hegwe, nandonjile mbuli zino kuli isi leka wameme usangalalo wa heni mnhumbula za hewo. ¹⁴ Heni ndiwapa usenga wa hegwe, na wanhu wa isi naiwehilwa hewo kwa vila hawawele wa isi ayi, kota heni vyosiwele yumwe wa isi ino. ¹⁵ Silingulanda uwose kuli isi ino, ila ndangulanda uwamile na lila Limazoga lihile. ¹⁶ Hewo hawawele wa isi, kota heni vyosiwele wa isi. ¹⁷ Uwawichile moko hegwe kwa kula kukomya, ulonzi wa hegwe ndo kukomya. ¹⁸ Kota vila vyoumhumile kuli isi, nani ndanguwalajiza hewo kuli isi. ¹⁹ Na kwa mbuli ya hewo ndangiwichila moko kwa hegwe, leka kwa kukomya na hewo nawo wawe wawichilwe moko ng'hatu.

²⁰ “Silinguwatambichiza hewo yeka, ila kwa weng'ha wawelengung'hunda heni kwa usenga wa hewo waudamle. ²¹ Ndanguwatambichiza leka hewo wawe yumwe. Mhaza, ndangulanda wawe mgati mwa hetwe, kota vyouwele mgati mwa heni, na heni mgati mwa hegwe. Ndangulanda wawe yumwe isi ikunde kota nanhumigwa

na hegwe. ²² Ndiwapa ukulu kota woumhele heni, leka wawe yumwe, kota hetwe vyotuli yumwe. ²³ Ahi ndo kulonga, heni ndangikala mgati mwa hewo na hewo wangikala mgati mwa heni. Ndangulanda wawe chinhu chimwe ng'hatu, leka wanhu wa isi wavizele kota heni nhumigwa na hegwe, na kwanguwagana kota vyoulungana heni.

²⁴ “Mhaza, kunipa awo, na heni ndangugana wawe hala hondili leka wawone ukulu woumhele. Awu ndoukulu woumhele kwa vila nakungana heni isi hainalumbigwa. ²⁵ Mhaza unojile, wanhu wa isi hawakuzelele hegwe, ila heni ndikuzela na hewo wavizela kota hegwe ndo unhumile. ²⁶ Ndiwalajila hewo kota vyouli, na ndolutilila kudita ahyo, leka igano lyouwele nalyo kwa heni likale mgati mwa hewo, na heni ndikale mgati mwa hewo.”

18

Yesu kangibatigwa

(Matei 26:47-56; Malichi 14:43-50; Lukasi 22:47-53)

¹ Yesu vyoyasindile kulonga ago, nakoka na walanguswa wa heye na kuloka nzanda yali ichemigwa Kediloni. Baho kwali na kamgunda ka migodi, na heye nakenjila mumo na walanguswa wa heye. ² Yudasi, yula mwana Isikalioti yamhinduche Yesu nakahazela honhu hala kwa vila mala nyinji Yesu na walanguswa nawali woting'hana baho. ³ Ahyo Yudasi na chilundo cha wamizi na vitumagwa walawile kwa watambika wakulu na Mafalisayo woya kuli kamgunda kala ka migodi. Nawawele waholile vimwemwesa, vyenje na vinhu vya kutowela. ⁴ Yesu nakavizela vyeng'ha vizangulawila, kahejela hamwando, nakawauza, “Mwangumpala munhu yachi?”

⁵ Hewo nawedichila, “Yesu wa Nazaleti!”
Yesu nakawedichila, “Heni ndo nene!”

Yudasi, yula yamhinduke Yesu nayali yemile hamwe na hewo. ⁶ Yesu vyoyawalonjele, “Heni ndo nene,” Wahiluka kumbele na kugwa hanyi. ⁷ Yesu nakahiluchila kuwauza kahi, “Yalikohi mlingumpala?”

Nawamwidichila, “Yesu wa Nazaleti.”

⁸ Yesu nakawalonjela, “Mina ndiwalonjela kota heni ndo nene. Wone mlingumhala heni, muwaleche awo wanji walute.” ⁹ Yesu nakalonga ago leka galawile gala goyalonjile, “Mhaza, simtajile ne yumwe kuli wala woumhele.”

¹⁰ Simoni Petili nakasomola ipanga lyoyalinalyo, nakamdumula ikutu lya kudilo lya chitumagwa yumwe wa mtambika mkulu na kulilagaza. Itagwa lya chitumagwa ayo ndo Malikusi. ¹¹ Baho Yesu nakamlonjela Petili, “Uhiluse ipanga lyako muyala! Ndaze, ndeche kung'hwela chizombe cha kugazigwa choyamhele Mhaza?”

Yesu kangigaliwa kwa Anasi

¹² Chilundo cheng'ha cha wamizi na chilongozi wa vitumagwa wa Wayahudi wamibata Yesu na wamuwoha.

¹³ Wamhilika kwa Anasi, mkweye Kayafa. Kayafa yali mtambika mkulu mhela awo. ¹⁴ Yali yuyu Kayafa nayawalonjele wakulu wa Wayahudi kota yowa goya wone munhu yumwe yabagame kwa wanhu weng'ha.

Petili kangumbela Yesu

(Matei 26:69-70; Malichi 14:66-68; Lukasi 22:55-57)

¹⁵ Simoni Petili na mlangukwa yunji wali wochiband-abanda womuwinda Yesu. Ayula mlangukwa yunji nakazeleka na Mtambika Mkulu, ahyo nakenjila mchipe-pela cha ng'handu ya mkulu wa Watambika hamwe na Yesu. ¹⁶ Petili yali yemile kunze, behi na chihindilo. Ayula mlangukwa yunji yali yazeleche na mtambika mkulu

nakamlonjela mdala nayali mlola chihindilo, na baho kamwinjiza Petili mng'handu. ¹⁷ Ayula mdala nakamuuza Petili, “Hegwe nagwe huli mlanguwa wa munhu yuno?”

Petili nakedichila, “Hebu! Siwele heni.”

¹⁸ Vitumagwa na wamizi wa ng'handu nawali wabwinhile chiwambilo kwa vila nakwali na mbeho lukami, nawema wokota chiwambilo acho. Petili na heye yali yemile bahala na hewo wokota chiwambilo.

Mkulu wa Watambika kangumuza Yesu

(Matei 26:59-66; Malichi 14:55-64; Lukasi 22:66-71)

¹⁹ Hamba mtambika mkulu nakamuuza Yesu mbuli za walanguwa wa heye na ulanguso wa heye. ²⁰ Yesu nakedichila, “Ndali ndilonga hazelu na chila munhu. Ulanguso weng'ha ndali ndidita kuli ng'handu ya kusalila na Ng'handu ya Nguluwi, kuko Wayahudi weng'ha nawoya wali hamwe. Silonjile chinhu choneche chila kwa uviso. ²¹ Iwa ndaze kahi kwangumbuza heni? Uwauze wanhu wowahuliche londanguse. Hewo wavizela vyondanjile.”

²² Yesu loyali yolonga hino, mwamizi yumwe yali yemile hala kamzabula yolonga, “Ahyo ndo vyoulungumwidichila Mtambika Mkulu?”

²³ Yesu nakamwidichila, “Wone ndonjile vibi, ulajile wihe wa heni, ila wone silonjile vibi, lekachoni kwangunzabula?”

²⁴ Hamba Anasi nakamhilika Yesu yawele yawopigwe kwa Mtambika Mkulu yachemigwe Kayafa.

Petili kangumbela kahi Yesu

(Matei 26:71-75; Malichi 14:69-72; Lukasi 22:58-62)

²⁵ Simoni Petili nayang'ali yemile bahala yokota chiwambilo. Ahyo wanhu wanji nawamuuza, “Hegwe nagwe huwele yumwe wa walanguwa wa munhu yula?”

Heye Petili kabela kalonga, “Hebu! Siwele heni!”

²⁶ Chitumagwa yumwe wa mtambika mkulu, mng'oloze na munhu yatemigwe ikutu na Petili, nakamuza Petili, “Hambi nasikuwene hegwe hamwe na heye akula kuli kamgunda ka migodi?”

²⁷ Kahi Petili kabela kalonga, “Hebu!” Baho izogolo nalika.

Yesu kanguhilikwa kwa Pilato

(Matei 27:1-2,11-14; Malichi 15:1-5; Lukasi 23:1-5)

²⁸ Vyoivele lufuku, Yesu nakaholigwa kulawa mng'handanda ya Kayafa, wamigala kuli chilongozi mkulu wa isi ya Yudeya. Wakulu wa Wayahudi nahawenjile mng'handanda ya mkulu wa isi ya Yudeya, kwa vila hawaganile kubena mzilo leka waweze kulya goya ndiya ya Pasaka. ²⁹ Ahyo Pilato nakalawa kunze, nakawauza, “Munhu ayu kadita choni chihile mbaka mmigale kwa heni?”

³⁰ Nawamwidichila, “Nahatwalimigala kwa hegwe, wone nayawe haditile chinhu chihile.”

³¹ Pilato nakawalonjela, “Mumhole hemwe mkamtaguse kota malajizo ga hemwe.”

Wayahudi nawedichila, “Hetwe hatukundigwe kutagusa munhu yoneche yakopoligwe!” ³² Aga nagalawila wenele ulonzi wa Yesu hoyalonjile yolajila vyoyobagama.

³³ Pilato nakahiluka mng'handanda ya mkulu wa isi ya Yudeya, kamchema Yesu, nakamuza, “Hegwe ndo uli mndewa wa Wayahudi?”

³⁴ Yesu nakedichila, “Awo ulonzi wa hegwe, au wa munhu yunji kakulonjela mbuli ya heni?”

³⁵ Pilato nakedichila, “Kwangijesa heni nda Myahudi? Wanhu wa hegwe, na wakulu wa Watambika wakigale kwa heni. Hambi kudita choni?”

³⁶ Yesu nakalanga, “Undewa wa heni hauwele wa isi ino. Wone Undewa wa heni na uwe wa isi ino. Walanguswa

wa heni newekangaze ndeche kibatigwa na wakulu wa Wayahudi, ila sambu undewa wa heni hauwele wa ahanol!”

³⁷ Baho Pilato nakamuuzwa, “Hambi hegwe kwa mndewa?”

Yesu nakedichila, “Hegwe kulonga kota heni nda mndewa! Heni navumbuka nakuya kuli isi ino kwa mbuli imwe, kuwalonjela wanhu kukomya. Na chila munhu yalingukunda kukomya konyhulichiza heni.”

³⁸ Pilato nakauza, “Kukomya ndo choni?”

Yesu kangutagusigwa yabagame

(Matei 27:15-31; Malichi 15:6-20; Lukasi 23:13-25)

Pilato loyamalile kulonga mbuli azo, kalawa kunze kwa Wayahudi, kawalonjela, “Heni siuwene wihe weng’ha ula kwa munhu yuno. ³⁹ Ila hemwe mna chihendo cha kumchumulila mnweng’hwa yumwe kuli Pasaka. Lelo mwangugana ndimchumulile Mndewa wa Wayahudi?”

⁴⁰ Nawamwidichila heye woyowezeza, “Hebu! Hawele ayu! Tuchumulile Balaba!” Balaba yali mbokaji.

19

¹ Pilato nakawalonjela wamhole Yesu wamsubule na ng’hobwa. ² Wamizi wahola miwa, watowa kota ng’hata ya miwa ifandile kota chipembelo, wamvalisa kumutwi wahola ikanzu lya chiundewa wamvalisa. ³ Woya kwa Yesu wata, “Ulamche, Mndewa wa Wayahudi!” Akuno womsubula.

⁴ Pilato kalawa kunze kahi, nakawalonjela, “Mlole, ndangumigala heye kunze kwa hemwe, leka mvizele kota heni sinachona chinhu choneche cha kumtagusa.”

⁵ Baho Yesu nakalawa kunze yavalile ng’hata ya miwa ifandile kota chipembelo na ikanzu lya chiundewa. Pilato nakawalonjela, “Mlole, heye munhu ndo ayu!”

⁶ Watambika wakulu na wamizi vyowamuwene Yesu, wayowezeza wata, “Muwambe mumsalaba! Muwambe mumsalaba!”

Pilato nakawalonjela, “Mumhole hemwe mkamuwambe mumsalaba. Heni simuwene na chinhu choneche cha kumtagusa.”

⁷ Wayahudi nawalonga, “Hetwe twanalyo ilajizo, na kwa ilajizo alyo, imgana yabagame kwa vila kedita Mwana wa Nguluwi.” ⁸ Pilato vyoyahuliche ago, nakadumba heko. ⁹ Nakahiluka mng'handu ya mkulu wa isi ya Yudeya, nakamuuzua Yesu, “Hegwe kulawila kofi?”

Ila Yesu hamwidichile ne chinhu. ¹⁰ Pilato nakamlonjela Yesu, “Kwangulema kulonga na heni? Huvizelele kota ndina ludali lwa kukulechela au kukuwamba mumsalaba?”

¹¹ Yesu nakamwidichila, “Wahawele hela ludali kwa heni, wone hupeligwe na Nguluwi. Lelo munhu yandigale kwa hegwe ndo kana gehile ng'hatu.”

¹² Pilato vyowahuliche hino, nakapala nzila ya kumlechela Yesu. Ila Wayahudi wayowezeza wata, “Wone umlechele ayo, huwele goloko wa mndewa wa Lumi. Kwa vila munhu yochidita kota Mndewa kangumbeza Mndewa wa Loma.”

¹³ Baho Pilato vyowahuliche ulonzi awo, nakamlavya Yesu kunze, kekalisa mchigoda cha mtagusa, honhu halihochemigwa, “Luga lwa mabwe”. Waebulaniya waliwochema Gabasa. ¹⁴ Yali zuwa lya kiwika goya na Pasaka, mhela wa saa sita nemisi. Pilato nakawalonjela Wayahudi, “Ayuno hano mndewa wa hemwe!”

¹⁵ Ila Wayahudi wayowezeza wata, “Muse! Muse! Muwambe muchitango!”

Pilato nakawauza, “Mwangugana heni ndikamuwambe mumsalaba Mndewa wa hemwe?”

Watambika wakulu nawamwidichila, “Mndewa tulinyaye hetwe ndo Mndewa wa Loma hela!”

¹⁶ Pilato nakamlavya Yesu, kawapa hewo mmoko mwao wakamuwambe mumsalaba.

Yesu kanguwambigwa mumsalaba

(Matei 27:32-44; Malichi 15:21-32; Lukasi 23:26-43)

Aho nawamhola Yesu. ¹⁷ Yesu nakalawa kunze yapichile msalaba wa kumuwambila mbaka honhu hali-hochemigwa izeje lya mutwi, kwa Chiebulaniya Goligota.

¹⁸ Wamuwamba Yesu mumsalaba hamwe na wanhu waji weli, yumwe kumoso na yumwe kudilo, heye yali hagati.

¹⁹ Pilato nakandika mchibao, kawika kuchanya mumsalaba hali Yesu, “Yesu Mnazaleti, Mndewa wa Wayahudi.”

²⁰ Wayahudi wenji nawali wosoma ibango alyo kwa vila hala howamuwambile Yesu kwali habehi na muji walingikala wanhu. Na ibango alyo lyali lyandichigwe kwa Chiebulaniya na Chilumi na Chigiliki. ²¹ Mtambika Mkulu nakamlonjela Pilato, “Uleche kwandika ‘Mndewa wa Wayahudi,’ Ila ‘Munhu ayu nakalonga, Heni nda Mndewa wa Wayahudi.’”

²² Pilato nakedichila, “Chonyandiche nyandika sigalamla hebu!”

²³ Wamizi vyowamuwambile Yesu, wahola nguwo zoyavalile, wegawila vilundo vine, chila munhu chilundo chimwe. Wahola na nguwo ya heye yinji itawigwe kwa chibende chimwe chohachihonigwe. ²⁴ Lelo welonjelela waliyeka wata, “Tuleche kuidega ayi, tulitowele simbi tulole yalikhohi yohola.” Mbuli ayi naikoleka galawile Maandiko Matakatifu galingulonga, “Wegawila nguwo za heni, na zila zomvalile wazitowela simbi.” Ahyo ndo vyowaditile awala wamizi.

²⁵ Habehi na ahala howamuwambile Yesu mumsalaba, wali wemile Maliya mayake Yesu na lumbu wa mayake na Maliya mdala wa Kileopa na Maliya Madelena. ²⁶ Yesu vyoyamuwene mayake yemile na mlanguswa wa heye yanganile lukami ahala honhu nakamlonjela, “Mamo, sambu ayo ndo mwanago.” ²⁷ Kahi baho nakamlonjela ayula mlanguswa, “Sambu ayo ndo mayako.” Kulawa hala, mlanguswa yula kamhola mayake kuza kikala na heye kaye.

Yesu kangubagama

(Matei 27:45-56; Malichi 15:33-41; Lukasi 23:44-49)

²⁸ Yesu nakavizela kota geng'ha gamala, na leka Maandiko Matakatifu galawile kalonga, “Ndangona ng'halu.”

²⁹ Kwali na chisaye ahala chiwele na divai izazame, wadilizila ibofyabofya, wawika mli idenje, wamuwichila Yesu hamlomo yang'hwe. ³⁰ Yesu vyoyang'hwele aila divai izazame, nakalonga, “Lelo imala!”

Hamba kenamiza mutwi wa heye, muhe nauleka lukuli.

Yesu kangutubuligwa na igoha mlubavu

³¹ Yali zuwa lya Kiwika goya na Pasaka, na mitondo yake yali zuwa lya kwesela. Wayahudi nahawaviganile ng'huli zikale mmisalaba kuli zuwa lya kwesela kwavila zuwa alyo lyali likulu. Ahyo nawamlanda Pilato magulu ga wanhu hewo wawambigwe gabenigwe na ng'huli zawo zusigwe. ³² Baho wamizi waluta kubena magulu ga munhu wa mwaluko na wa keli wawambigwe hamwe na Yesu. ³³ Ila vyowafichile kwa Yesu, wona yabagame katali hela, ahyo hawambenile magulu. ³⁴ Yumwe mwa awala wamizi kamhoma igoha mlubavu lwa Yesu, baho du vilawa danda na malenga. ³⁵ Na heye yagawene ago, kangundavila ulolezi leka hemwe namwe mkunde. Na ago

gondilonga ng'homya, na heye kavizela kota yali yolonga yokomya. ³⁶ Mbuli ayo naikoleka galawile Maandiko Matakatifu, “Kuduhu chizeje ne chimwe chowobena.” ³⁷ Kahi Maandiko Matakatifu gangulonga, “Womlola yula yowamtubule.”

Yesu kanguwichigwa mchilaga

(Matei 27:57-61; Malichi 15:42-47; Lukasi 23:50-56)

³⁸ Hamba Yusufu, mwenyeng'hahye wa Alimataya nakamlanda Pilato yamkundile kuhola lukuli lwa Yesu. Yusufu yali mlanguswa yumwe wa Yesu ila kwa uviso kwa vila nakawadumba wakulu wa Wayahudi. Pilato nakamkundila yahole. Ahyo Yusufu nakaluta kuhola lukuli lwa Yesu. ³⁹ Nikodemo, ayula nayalutile kwa Yesu nechilo, nakaluta hamwe na Yusufu yaholile mhanzanyo wa manemane na udi kilo makumi gadatu. ⁴⁰ Ahyo wauhola lukuli lwa Yesu na kaubumbiliza kwa sanda inojile ng'hatu hamwe na mafuta ga kunhunyhilila na udi, kota vyowazowele Wayahudi howomtila munhu. ⁴¹ Honhu aho howamuwambile Yesu kwali kamgunda, na muli kamgunda ako kwali na chilaga chinyale, hachinawichigwa ne lukuli mgati mwake. ⁴² Kwa vila zuwa lya Kiwika goya kwa Wayahudi yali habehi, na chilaga chali habehi, wauwika mtufi wa Yesu mumo.

20

Yesu kanguzilipuka koyabagame

(Matei 28:1-8; Malichi 16:1-8; Lukasi 24:1-12)

¹ Hamitondo zuwa lya Jumapili kung'hali lufuku, Maliya Madelena nakaluta kuli chilaga, nakalyona iganga lyowadinyile hali lwizi lwa chilaga lihejezwe hafungo. ² Baho nakaluta yobilima kwa Simoni Petili na kwa yula mlanguswa yunji yaganigwe na Yesu. Nakawalonjela,

“Wamusa Mkulu mchilaga na hatuvizelele kohi kowamuwichile.”

³ Petili hamwe na yula mlanguswa yunji nawaluta kuli chilaga. ⁴ Weng'ha weli nawaluta wobilima, ila yula mlanguswa yunji yali yobilima lukami kusinda Petili, nakalongola kufika kuli chilaga. ⁵ Loyenamize na kusunjilila mgati nakona sanda, ila henjile mgati.

⁶ Hamba Simoni Petili nakoya yomuwinza, nakenjila mgati. Na heye naye nakayona sanda iwele hafungo, ⁷ na chila chibende chonawambumbilize Yesu kumutwi. Chibende acho nahachali hamwe na sanda, ila chali chikungajizwe na kuwichigwa chilyeka hafungo. ⁸ Hamba yula mlanguswa yunji yawahiche kuza kuchilaga kenjila mgati, kavyona na kukunda. ⁹ Nawang'hali kuvizela Maandiko Matakatifu vyogalonjile, kota naimgana kuzilipuka kwa wabagame. ¹⁰ Hamba wala walanguswa nawahiluka kaye.

*Yesu kagumlawila maliya Magidalena
(Matei 28:9-10; Malichi 16:9-11)*

¹¹ Maliya nakapona yemile habehi na chilaga kunze kuno yolila. Vyoyang'hali yolila, kenamiza yalole mgati mchilaga. ¹² Kawona wahilisi wa kilanga wa Nguluwi weli wavalile nguwo nzelu ng'hatu wekalise, yumwe kumutwi na yumwenga kuli magulu ahala na howauwichile lukuli lwa Yesu. ¹³ Wahilisi wala nawamuza, “Mamo, kwangulila choni?”

Nakawedichila, “Wamusa Mkulu wa heni, sivizelele kohi kowamuwichile!”

¹⁴ Maliya loyasindile kulonga, kagalamka kumbele, kamona Yesu yemile hafungo, ila nahavizelele kota ndo yali Yesu. ¹⁵ Yesu nakamuza, “Mamo, kwangulila choni? Yalikohi youlingumpala?”

Maliya kejesa kota munhu yula yali mwamizi wa mgunda, aho nakamlonjela, “Mhaza, wone umusile, undonjele kohi koumuwichile ndoluta kumhola.” ¹⁶ Yesu nakamlonjela, “Maliya!”

Maliya kamgalamuchila na kulonga kwa Chiebulaniya, “Laboni!” Laboni ili na mina, Mlangusa.

¹⁷ Yesu nakamlonjela Maliya, “Uleche kimbata, kwa vila nding'hali hiluka kilanga kwa Mhaza. Ila ulute kwa wang'holozangu uwalonjele, heni ndanguhiluka kilanga kwa Mhaza kahi Mhaza wa hemwe, Nguluwi wa heni kahi Nguluwi wa hemwe.” ¹⁸ Maliya Madelena nakaluta kuwalonjela walanguswa ndimona Mkulu hamba nakawalonjela gala goyamlonjele.

Yesu kanguwalawila walanguswa wa heye

(Matei 28:16-20; Malichi 16:14-18; Lukasi 24:36-49)

¹⁹ Yali Jumapili matinazo, walanguswa wali wekale hamwe wehindile mng'handanda kwa vila wali wowadumba wakulu wa Wayahudi. Hamba Yesu nakawalawila na kwima hagati howali, nakawalonjela, “Mikale goya!” ²⁰ Vyoyasindile kulonga hino, kawalajila moko na lubavu lwake. Walanguswa nawasangalala heko vyowamuwene Mkulu. ²¹ Yesu nakahiluchila kahi kulonga, “Mikale goya. Kota Mhaza vyoyanhumile heni, na heni ndanguwalajiza hemwe.” ²² Loyasindile kulonga ago, nakawaputula na kuwalonjela, “Mbochele Muhe Yelile. ²³ Wone muwosele wanhu gehile gowaditile, wokusilwa, ila wone mleme kuwosela gehile gowaditile, howokusilwa hebu!”

Yesu na Tomasi

²⁴ Tomasi yachemigwe mnyambili, yumwe wa wala walanguswa kumi na weli yali haduhu hala hoyezile Yesu. ²⁵ Baho walanguswa wamwenga nawamlonjela Tomasi, “Tumona Mkulu!”

Tomasi nakawedichila, “Sikunda hebu mbaka ndizone ng'hovu za misumali na kwinjiza chidole cha heni kuli ng'hovu azo, na kwinjiza moko wa heni mlubavu lwa heye.”

²⁶ Vyoifichile mazuwa nane, walanguswa wali hamwe kahi mla mng'handanda. Tomasi na heye nayali hamwe na wayage. Vihindilo vyali vihindigwe, ila Yesu nakenjila na kwima hagati, nakalonga, “Mikale goya!” ²⁷ Hamba Yesu nakamlonjela Tomasi, “Uwiche chidole cha hegwe ahano, na ulole moko gangu. Kahi uwiche moko gako kuli ng'hovu za heni. Uleche kuwa munhu ulihela makundo!”

²⁸ Tomasi nakamwidichila, “Hegwe Mkulu wa heni! Hegwe Nguluwi wa heni!”

²⁹ Yesu nakamlonjela, “Kwangukunda vyoumbwene? Wabweda wanhu hewo wakundile ne kumbona hebu!”

Ulanguso wa chitabu chino

³⁰ Yesu vyoyekale na walanguswa, nakalajila vinduzanduza vinji lukami, vinji nahavyandichigwe mchitabu chino. ³¹ Ila aga gandichigwa leka kuwadita hemwe mkunde kota Yesu ndo Kilistu Mlohozi, Mwana wa Ngu-luwi, na kukolela heye, mowa na ukomu kwa ludali lwa itagwa lyake.

21

Yesu kanguwalawila walanguswa saba

¹ Vyogamalile ago, Yesu nakawalawila kahi walanguswa saba kuli ilamba lya Tibeliya, yali ahi, ² Simoni Petili na Tomasi yachemigwe mnyambili na Natanaeli mwenyeng'haye wa Kana isi ya Galilaya na wana Zebedayo weli na walanguswa wa Yesu weli wali wekale hamwe. ³ Simoni Petili nakawalonjela wayage, “Ndangu-luta kulowa somba.”

Hewo nawamlonjela, “Toluta hamwe,” Ahyo waluta wali muitumbwi waluta, ila hawebate ne somba nechilo yeng'ha. ⁴ Zuwa vyolyali lilawila, nawamona Yesu yemile hafungo ha ilamba, ila walanguswa hawavizelele kota yali heye. ⁵ Hamba Yesu nakawauza, “Wasongolo, hamlowile ne somba?”

Nawedichila, “Hebu! Ne chinhu.”

⁶ Yesu nakawalonjela, “Mtoze utandawala kudilo mwa itumbwi mochibata somba.” Hewo wadita kota vyoyawalonjele, watoza utandawala naumema somba, nawali wolemwela kukwega utandawala vyoumemile somba nyinji.

⁷ Baho mlanguswa yaganigwe na Yesu nakamlonjela Simoni Petili, “Ayu ndo Mkulu.” Petili vyoyahuliche kota yali Yesu, kavala nguwo ya heye kwa vila yali hanavala, na baho kenjila kuli malenga. ⁸ Ila wala walanguswa wanji nawoya mli itumbwi akuno wokwega utandawala umemile somba. Hawawele kutali na hafungo, kwali utali wa kota magulu miya. ⁹ Vyowafichile hafungo, wachona chiluli cha makala na mchanya hake hawichigwe somba na mibumunda. ¹⁰ Baho Yesu nakawalonjela hewo, “Migale somba nyhefu zo mibate sambu.”

¹¹ Simoni Petili kakwina mli itumbwi, kakwega utandawala umemile somba kufungo, kwali na somba ng'hangala zifichile miya na makumi gahano na zidatu. Hanga na somba zeng'ha azo, utandawala haudejeche. ¹² Yesu nakawalonjela, “Muye mulye.” Kuduhi ne mlanguswa yumwe yajezile kumuza, “Kwa whaani?” Kwa vila nawavizela kota yali Mkulu. ¹³ Yesu nakaluta, kalavya ibumunda, kawapa. Kahi kadita hiho kwa zila somba.

¹⁴ Ahi kahi yali lwa kadatu Yesu kuwalawila walonguswa, kulawa vyo yazilipuche.

Yesu kangulonga na Petili

¹⁵ Vyowasindile kulya, Yesu nakamlonjela Simoni Petili, “Simoni mwana Yohani, kwangungana ng'hatu kusinda awa?”

Petili nakedichila, “Ena Mkulu, hegwe kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele wanaming'holo ja heni.”
¹⁶ Yesu nakamlonjela kahi, “Simoni mwana Yohani, kwangungana ng'hatu?”

Petili nakedichila, “Ena Mkulu, hegwe kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele goya ming'holo ja heni.”
¹⁷ Lwa kadatu Yesu nakahiluchila kumuuza Petili, “Simoni mwana Yohani, kwangungana heni ng'hatu?”

Petili nakesinza Yesu vyowamuzile lwa kadatu, “Kwangungana heni?” Heye nakedichila, “Mkulu, kuvizela vinhu vyeng'ha. Kuvizela kota ndangukugana.”

Yesu nakamlonjela, “Ulolele ming'holo ja heni.”
¹⁸ Ndangukulongjela ndikomya, vyouwele msongolo, nakuvala vyouganile na kuluta kouganile. Ila vyouwa ulalile, kogolola moko ga hegwe na munhu yunji kokibata na kukuhilika honhu hohuganile.” ¹⁹ Kwa kulonga ahyo, Yesu yali yolajila nzila Petili vyoyobagame na kumtogola Nguluwi. Hamba nakamlonjela Petili, “Umbinze heni.”

Yesu na ula mlanguswa yunji

²⁰ Petili nakagalamka, kamona yula mlanguswa yaganigwe na Yesu yowawinza. Mlanguswa ayo ndo ayula nayekale wamwenga vyowali hamwe wolya, na ndo wamuuzile, “Mkulu, yalikohi yokuhinduka?” ²¹ Petili vyoyamuwene, nakamuuza Yesu, “Mkulu, yowa ndaze kwa munhu yuno?”

²² Yesu nakamwidichila, “Wone ndilingugana yekale mbaka hondikuya, hegwe yangukulapa choni? Hegwe umbinze heni!”

²³ Na mbuli ayo nayenela kwa wala walanguswa kota mlanguswa ayu hobagama hebu. Ila Yesu nahalonjile kota hobagama hebu, ila nakalanga, “Wone ndilingugana yekale mbaka hondikuya, hegwe yangukulapa choni?”

²⁴ Ayu ndo mlanguswa yalonjile mbuli zino na kuzandika. Na hetwe tuvizela kota goyalonjile kakomya ng'hatu.

Kugongomanya

²⁵ Yesu nakadita mbuli zinji nyinji. Wone vyeng'ha naviwe vyandichigwe mli vitabu, chimwe kwa chiyage, ndangulonga kota isi yeng'ha haiwa na honhu ha kuwika vitabu avyo.

Ilagano lwa sambi kwa wanhu weng'ha The New Testament in Vidunda

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2018 from source files dated 14 Jun 2018

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d